

Pedagógiai Program

Katolikus értékeket tükröző
jászkun hagyományőrző program

Intézmény neve:	Szent Anna Katolikus Óvoda
Intézmény címe:	Kunszentmárton, Csongrádi út 18.
Telephely címe:	Kunszentmárton, Széchenyi ltp. 2.
OM azonosító:	201582
Intézmény alapítója:	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Intézmény fenntartója:	SZEGEKIF

3. változat

2019.

„Az aratás nem jön el azokhoz, aki nem ültettek azokban az időkben, amit tavasznak hívtunk! Az aratás nem jön el azokhoz, akik reménykednek... az aratás nem jön el azokhoz, akik kívánnak... az aratás nem jön el azokhoz, akik csak drukkolnak. Az aratás csak azokhoz jön el, akik ültetnek, akik elvégezték a munkát. ...Ha vállalod a kockázatot és elindulsz... ha vállalod a kockázatot és adsz egy esélyt magadnak... ha vállalod a kockázatot és felülsz a repülőre, akkor ígérem, amint egyszer elérkezik az idő, lesz mit aratni.”

(Jim Rohn)

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

Óvodánk hivatalos adatai	3. o.
I. Bevezetés	5. o.
1. Intézményünk bemutatása	5. o.
2. Intézményünk küldetése, pedagógiai sajátosságai	6. o.
3. Nevelési programunk alapelvei	7. o.
II. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép	9. o.
1. Gyermekkép	9. o.
2. Óvodakép	9. o.
3. Pedagóguskép	10. o.
III. Nevelési koncepció, felfogás	11. o.
IV. Az óvodai nevelésünk célja, feladatai	14. o.
1. Óvodai nevelésünk célja	14. o.
2. A program feladatrendszer	14. o.
Pedagógiai Programunk célrendszerének hierarchiája	15. o.
Pedagógiai Programunk rendszerábrája	16. o.
2.1. Alapfeladatok	17. o.
a) Katolikus nevelés	17. o.
b) Érzelmi, erkölcsi nevelés	18. o.
c) Anyanyelvi nevelés	19. o.
2.2. Általános nevelési feladatok	21. o.
a) Egészséges életmódra nevelés	21. o.
b) Értékorientált közösségi nevelés	26. o.
c) Értelmi nevelés	28. o.
V. Az óvodai tevékenységek kerete – jászkun néphagyomány-ápolás	30. o.
1. Néphagyományőrző tevékenységek tartalma	30. o.
2. Óvodai ünnepnapok, jeles napok	31. o.
VI. Az óvodai élet tevékenységformái	35. o.
1. Hitre ébresztés	35. o.
2. Játék	38. o.
3. Verselés, mesélés	43. o.
4. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	46. o.
5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	51. o.
6. Mozgás	55. o.
7. A külső világ tevékeny megismerése	59. o.
8. Munka jellegű tevékenységek	64. o.
9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	66. o.
VII. Az óvoda kapcsolatai	71. o.
1. Család – óvoda kapcsolata	71. o.
2. Óvoda – iskola kapcsolat	73. o.
3. Pedagógiai programunk megvalósításában közreműködő partnerekkel való együttműködés	73.o.

1.o.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

VIII. Programunk erőforrásai	76.o.	
1. Személyi feltételeink	76. o.	
2. Tárgyi feltételeink	77. o.	
IX. Az intézmény speciális feladatai	79.o.	
1. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	79. o.	
2. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei intézményünkben	85. o.	
3. Tehetséggondozás	90. o.	2.o.
4. Etnikai, nemzetiségi, kisebbségi, migráns gyermekek nevelésével kapcsolatos feladataink	92. o.	
X. Programunk dokumentációs rendszere	94. o.	
Jogszályi háttér	97. o.	
Felhasznált szakirodalom	99. o.	
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök fejlesztésének terve 2019-2023-ig	100. o.	
<i>Érvényességi rendelkezések</i>	101. o.	
<i>Legitimációs záradék</i>	102. o.	

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

ÓVODÁNK HIVATALOS ADATAI

Az intézmény **alapításának ideje:** 2011. szeptember 1.
 Az intézményben a nevelő-oktató munka megkezdésének ideje:
 2011.szeptember 1.
 Az intézmény **alapítója:** Szeged-Csanádi Egyházmegye
 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.
 Az intézmény **fenntartója:** Szeged-Csanádi Egyházmegye
 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.

A **fenntartói jogokat** a Szeged-Csanádi Egyházmegye megbízásából a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság (SzeGeKIF) gyakorolja.
 Neve: Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság
 Székhelye: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.

3.o.

Az óvoda hivatalos **neve:** Szent Anna Katolikus Óvoda
 Az intézmény **típusa:** óvoda
 Az intézmény **OM azonosítója:** 201582
 Az intézmény **adószáma:** 18221792-2-16
 Az intézmény **feladatellátási helyei:**
 Az intézmény székhelye: 5440 Kunszentmárton, Csongrádi út 18.
 Az intézmény telephelye: 5440 Kunszentmárton, Széchenyi ltp. 2.

Az intézmény **alapfeladata** a székhelyen és a telephelyen:

- óvodai nevelés
- a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Gyermekétkeztetés ellátásának módja: önálló főzőkonyhával nem rendelkezik, a gyermekétkeztetés külső szolgáltató igénybevételével történik.

Férőhelyszám: 225 fő
 - telephelyen Napsugár Óvoda: 125 fő
 - székhelyen Epreskerti Óvoda: 100 fő
Óvodai csoportok száma: 6 csoport
 Napsugár Óvoda: 4 csoport
 Epreskerti Óvoda: 2 csoport

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján az **intézmény vállalhatja:**

- kevert specifikus fejlődési zavarral (mozgás, figyelem, kognitív funkciók) küzdő gyermekek

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- enyhén értelmi fogyatékos gyermekek
- beszéd-fogyatékos gyermekek ellátását

Az intézmény felügyeleti szerve:

A szakmai felügyeletet a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság, a törvényességi felügyeletet a Kunszentmárton Város Önkormányzatának jegyzője gyakorolja.

Az intézmény vezetője:

Smuta Zsoltné

4.o.

Az intézmény jogállása:

A Magyar Katolikus Egyházon belül működő önálló jogi személy. Képviselőre az intézmény vezetője jogosult

Az intézmény gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Az intézmény a SzeGeKIF által jóváhagyott költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, teljes jogkörrel rendelkező vezetői felelősség mellett.

A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatokat az intézmény székhelyén látják el. Az intézmény az adott költségvetés kereten belül önálló bér-gazdálkodást folytat, de a gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingatlanok:

A Kunszentmárton Város Önkormányzatának kizárólagos tulajdonát képező, az 5440 Kunszentmárton, Csongrádi u. 18. szám alatti és a Széchenyi ltp. 2. szám alatti ingatlan, melyet a Szeged-Csanádi Egyházmegye bérleményként az Intézmény elhelyezésére használ.

Az Intézmény vezetőjének kinevezési rendje:

Az óvoda vezetőjét a fenntartó nevezi ki határozott időtartamra. Felette a munkáltatói jogokat a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság igazgatója gyakorolja. Az intézmény vezetőjének kinevezésekor a kunszentmártoni Szent Márton Plébánia plébánosának véleményezési joga van.

Működési engedély száma, kelte: 60-8/2013., 2013. július 12.

I. BEVEZETÉS

1. Intézményünk bemutatása

A város jellemzői (elhelyezkedése, adottságai)

Kunszentmárton Jász-Nagykun-Szolnok megye legdélibb, komoly történelmi múlttal rendelkező települése. Térségünkre jellemző a hátrányos helyzetű szociokulturális környezet, ami többek között a nagymértékű munkanélküliségből adódik. Az utóbbi évtizedben rengeteg munkahely került felszámolásra (ipari termelőüzemek), melynek következtében a – korábban a környező falvak lakosainak is munkát biztosító – kisváros saját lakosságának sem tud megfelelő megélhetési lehetőséget teremteni. A családok fokozatos elszegényedése, a sokak számára kilátástalan elhelyezkedési gondok egyre inkább befolyásolják az óvoda és a szülői ház kapcsolatát. Folyamatosan nő a hátrányos és a veszélyeztetett helyzetű gyermekeink száma, ezáltal nő az intézmény szerepe, felelőssége a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.

5.o.

A város történelme

Az Árpád-korig vezethető vissza a település múltja. A tatárjárás után kunok érkeztek e területre, s a település így válhatott az évszázadok során a Nagykunság szerves részévé. A 15. század közepén a források Szentmártonszállásról írnak, mely név már egyértelműen kun településre utal. A török kiűzése az országból meglehetősen kiűrtette az államkincstárt. Lipót császár új bevételi forrásokat keresett, s 1702-ben eladta a Jászkunság területét. Az eladással korábbi kiváltságaikat elvesztő kunok és jászok sérelmeiket csak 1745-ben tudták orvosolni. Ekkor Mária Teréziának háborús kiadásaihoz jelentős pénzüsszetre volt szüksége, s így az önmegváltás, latinul redempció során földjeiket tetemes summával megválthatták, visszavásárolhatták. Visszakapták önállóságukat a jogszolgáltatásban, a közigazgatásban, szabadparaszti jogállást nyertek. A teljesen elnéptelenedett „Szent Mártony pusztára” 1718-tól érkeztek folyamatosan jász betelepülők. A jászapáti lakosok Radics István, a település későbbi bírójának vezetésével érkeztek ide. Kunszentmárton így elsősorban nem kun, hanem jász etnikumú település, s vallásilag is elkülönült a környező kun városoktól tisztán katolikus népessége folytán.

Az óvodáztatás helyzete Kunszentmártonban

A kunszentmártoni Városi Óvoda 1995-ben alakult, a városban korábban működtetett - 5 épületben működő - két önálló óvodai egység összevonásával. Az 5 óvodai épületből ekkor 3 került bezárásra, így akkor 1 székhely (Napsugár Óvoda) és 1 tagóvoda (Epreskerti Óvoda) fogadta a kunszentmártoni óvodáskorú gyermekeket, 4 ill. 8, összesen 12 óvodai csoportban.

A csoportok száma az elmúlt 16 évben folyamatosan csökkent. A 2010/2011-es nevelési évben 3 ill. 5, összesen 8 csoportban 240 kisgyermek vett részt óvodai nevelésünkben.

A 2010/11-es tanévben a helyi - jelentős létszámú - katolikus közösségben megérlelődött a gondolat arra vonatkozóan, hogy katolikus óvoda alakuljon városunkban. Ez az aktív szülői gárda végezte az első igényfelmérést a szülők körében, amely minden várakozást felülmúlóan igazolta elképzelésük helyességét.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A 2011/2012-es nevelési évet - nagy örömünkre - katolikus óvodaként indíthattuk. Rengeteg tervvel, célkitűzéssel és fejlesztési gondolattal indultunk el azon az úton, amelyről úgy gondoljuk, hogy a legüdvözítőbb a gyermekek, a szülők, a dolgozók és a helyi katolikus közösség számára egyaránt.

2. Intézményünk küldetése, pedagógiai sajátosságai

6.o.

Óvodánkat **Szent Annáról, Szűz Mária édesanyjáról** neveztük el.

Szent Annát keleten már a 4. századtól tisztelték, nyugaton pedig a 10. században kezdett kialakulni kultusza. 500-ban Konstantinápolyban ugyanis templomot épített tiszteletére Jusztinián császár, de XIII. Gergely pápa tette általánossá 1584-ben az ünnepet. Szent Anna a bányászok, hajósok, anyák, szülő anyák védőszentje. Szent Anna Szent Joakkimmal együtt a házastársak védőszentje és segítője.

Példája: Az Isten iránti végtelen szeretet adta Máriát és Jézust a világnak!

Óvodai nevelésünk célja, hogy ez a végtelen szeretet épüljön a gyermekek és általuk szüleik lelkébe is.

Jászkun hagyományokat ápoló katolikus óvodánk küldetése a gyermekeink felé:

A gyermekek szellemi, lelki, testi értékeit a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja „saját képére és hasonlatosságára”, hanem önmaga kibontakoztatásában kell segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyisson a keresztény értékek elfogadása felé.

Jászkun hagyományokat ápoló katolikus óvodánk küldetése a pedagógusaink felé:

A katolikus óvodában a pedagógusoknak ki kell tűnniük helyes nevelési szemléletükkel, és példaadó személyiségükkel. Az óvoda a céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, sőt az óvoda minden munkatársát is áthatja azoknak a keresztény értékeknek a szem előtt tartása, melyek programunkban megfogalmazódnak.

Jászkun hagyományokat ápoló katolikus óvodánk küldetése a társadalom felé:

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. A keresztény szellemben nevelő óvoda felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. A családokkal való kapcsolattartás során az óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására.

Az intézmény legfőbb küldetése, hogy katolikus értékeket közvetítsen az egyenesen magas színvonalú nevelőmunka által. Ennek alapja az óvodapedagógusok és munkájukat segítő munkatársak szakmai képzettségéből fakadó igényesség.

Óvodánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Pedagógiai programunk a **gödöllői Néphagyományórzó Óvodai Program alapján** készült, cél- és feladatrendszerünk és a tevékenységeink struktúrája, ehhez a programhoz igazodik, tartalma azonban teljes mértékben a katolikus fenntartásból és a Jászkunság ha-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

gyományszeretéből adódó helyi sajátosságokat tükrözi és - törekvéseink szerint - az Óvodai Nevelés Alapprogramjának szemléletét és értékrendszerét tolmácsolja.

A kunszentmártoni Szent Anna Katolikus Óvoda egyházi fenntartású intézmény. Intézményünkben a 3 – 7 éves gyermekek képességfejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével valósul meg.

Megváltoztak a gyermeknevelés családi körülményei s az óvodába egyre több nehéz anyagi körülmények között élő, munkanélküli szülő gyermeke kerül. A szociokulturális háttér meghatározza, hogy a gyermekek milyen színvonalon teljesítenek majd az iskolában, ill. felnőtt életükben. Többek között ezért is tartjuk fontosnak azt, hogy 3 éves kortól bekerüljenek a gyermekek az óvodai közösségbe, és ennek érdekében mit teszünk (pl. felkutatjuk őket, a védőnővel tartjuk a kapcsolatot, stb...).

7.o.

Intézményünkben **6 csoport** működik.

Óvodai nevelésünk családi, szeretetteljes, derűs légkörben történik. A gyermekek életkorának megfelelő és fejlesztésükhöz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel rendelkezünk. Befogadjuk a más országból érkező (migráns) gyermekeket is és megteremtjük a lehetőségeket, hogy a gyermekek megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Pedagógiai programunk sajátossága, hogy az óvodai nevelést a jászkun néphagyomány-ápolás és a hitre nevelés érzelmre ható eszközrendszerével gazdagítja.

Testületünk elkötelezte magát a néphagyomány ápolás iránt.

Gyakorlati tapasztalataink igazolják, hogy az óvodai nevelés folyamatába a keresztény népi kultúra azon elemei építhetők be, amelyek igazodnak a gyerek életkori fejlődési sajátosságaihoz, és a mindennapi életet gazdagítják.

Óvodánkban a jászkun népi hagyományok ápolása – ugyanúgy, mint a katolikus értékrenddel való ismerkedés – az egész nevelési folyamatot áthatja, és az a mindennapok gyakorlatában jelen van.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermekek személyiségének kibontakoztatására törekszik.

3. Nevelési programunk alapelvei

Nevelőmunkánk alapelve a gyermeki lélek megnyitása a katolikus hit irányába, és a hagyományörzés érzelmi hatástöbbletének kiaknázása. Ez átvonul óvodai életünk legtöbb tevékenységformáján fejlesztésének mozgató területein, áthatja az egész nevelési rendszert. Az óvodai nevelés folyamatában a mindennapok hagyományörző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei gazdagítják a gyermek tapasztalatszerzését.

Legfontosabb elvnek tekintjük, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – **szeretetteljes gondoskodás** és **különleges védelem** illeti meg. Alapvető szemléletünk, hogy „minden ember pótolhatatlan, senki mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre¹”.

¹ Melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez: Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Nevelő munkánk meghatározó tevékenysége a **játék**, mint elemi pszichikus szükséglet.

További kiindulási pontok:

- a gyermek nevelése elsősorban a **család** joga és kötelessége
- a személyiség teljes kibontakoztatása, formálása játékos formában többirányú megközelítéssel, cselekedtetéssel tevékenységek közös, komplex feldolgozása által, az **inkluzív pedagógiai szemlélet** érvényesülésén keresztül - az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával – az **egyenlő hozzáférés** biztosításával
- a **gyermek elfogadása**, tiszteletben tartva egyéniségét, személyiségének természetes fejlődését, érdeklődését, önkifejezését
- az ismeretek, készségek, képességek fejlesztése az **alkalmazásképes tudás** középpontba helyezésével és a hozzá szükséges motivációs attitűdök biztosításával

8.o.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

1. Gyermekkép

A gyermekek alapvető jogainak és szükségleteinek és genetikai adottságainak figyelembevételével olyan, a hagyományápoláson alapuló, a keresztény értékrend elfogadására épített tudatos fejlesztés biztosítását tűztük ki célul melynek következtében a gyermekeink óvodáskor végére rendelkeznek az alábbi tulajdonságokkal:

- Nyitottak a keresztény értékek elfogadására, a katolikus hit felé.
- Tisztelik szüleiket, udvariasak, illemtudóak.
- Tudnak szeretetet, köszönetet, hálát adni és azt elfogadni.
- Kötődnek a Jászkunság hagyományaihoz, szeretik és óvják a természetet.
- A különbözőségekkel természetes módon együtt élnek, koruknak megfelelő mértékben empátikusak, szolidáris játszótársak, csoporttársak.
- Biológiai, szociális és pszichikus érettségük alapján alkalmassá válnak a fejlettségük szerinti iskolakezdésre (a rugalmas beiskolázási lehetőség figyelembevételével).
- Egész személyiségük összerendezett, harmonikus fejlődést tükröz.
- Jókedűek és nyugodtak, érzelmi életük kiegyensúlyozott.

2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, óvodánk a családi nevelés kiegészítője. Pedagógiai szemléletünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

Jászkun néphagyomány ápoló katolikus óvodaként építünk a keresztény értékekre, hagyományokra, és átörökítjük azokat a gyermek tárgyi, értelmi, szellemi és lelki világába.

Óvodánk a gyermekek személyiségének fejlődését, differenciált fejlesztését –különösen a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítését, testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítését, az esélyegyenlőség megteremtését a néphagyomány ápolás és a természetóvás sokszínű eszközeivel igyekszik megvalósítani. A néphagyományőrzést nem külön témaként értelmezzük, hanem az óvodai nevelés komplex részeként - beépítjük ünnepeinkbe, hétköznapijainkba.

Óvodásaink a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekben, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élnek át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. Ezért óvodánkban a játékon és játékos tevékenységeken keresztül segíti a gyermekek készségeinek, képességeinek kibontakozását.

Óvodánk törekszik a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok kialakítására, a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával a környezettudatos életmód megalapozására.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai módszereknek, intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodni. Óvodánkban minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, az együttérzés, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód. Az óvodánkban nevelkedő minden gyermek számára biztosítjuk, hogy a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, ezáltal teremtődnek meg óvodánkban a következő életraszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Pedagóguskép

10.o.

Alapelveink, a gyermek és óvodakép megvalósításához elengedhetetlenek tartjuk a pedagóguskép megfogalmazását.

Nevelőtestületünk hitvallása szerint fontos, hogy minden óvodapedagógus harmonikus, autonóm személyiséggel rendelkezzen. Ennek megfelelően nálunk a jó óvodapedagógus:

- elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű
- megszólítható, tudatos, kezdeményező
- személyiségvonásaiban megjelenik a gyermekszeretet, gyermekismeret, a különbözőségek megértése és elfogadása
- tetteiben érezhető a tisztelet, hitelesség, a tapintat és az empátia
- közvetíti a magyar népi kultúra átörökítésének alapvető értékeit
- a gyermekek fejlesztéséhez egyéni módszereket alkalmaz, a képességterületekre épülő, egyénre szabott tervezés által tudatosan végezi a differenciálást
- nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik
- a családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait
- nyitott a katolikus hit irányába, képviseli a keresztény értékrendet

III. NEVELÉSI KONCEPCIÓ, FELFOGÁS

Nevelőtestületünk elkötelezettséget vállal a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért.

Szemléletmódunkat befolyásoló **egyetemes emberi értékek**:

11.o.

<i>eszmei értékek</i>	<i>erkölcsi- és interperszonális magatartás értékek</i>	<i>kulturális értékek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ○ humanizmus ○ demokratizmus 	<ul style="list-style-type: none"> ○ az "én" tisztelete ○ a másság elfogadása ○ nyitottság, őszinteség, szeretet ○ az udvariasság ○ a család, a haza tisztelete, szeretete ○ felelősség tudat 	<ul style="list-style-type: none"> ○ a keresztény kultúra iránti érzékenység ○ a jászkun hagyományok tisztelete ○ a természetes környezet védelme ○ az ember és környezet harmóniája ○ az "élet" tisztelete

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyerekeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét és szülőföldjét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon. A gyerek, családtagjaival, társaival olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik, életre szóló útravalót kap.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyerek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a **néphagyomány-ápolással, a természetszeretettel**. Mindez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Mit nevezünk néphagyománynak?

”Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük.” (Kósa, Szemerkenyi, 1975).

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a **cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények** hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel amit kapott, és közben van hova visszakapcsolnia azokat. Erkölcsi, esztétikai értékrendszere kialakul, a szükségletek további cselekvésre készítetik. Felnőtt korában a néphagyomány-ápolás igénye, már mint magasabb rendű szükséglet jelenik meg.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Hitvallásunk fontos eleme az is, hogy az **“ünnepelni tudás”** képességének alakítását a néphagyomány-ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyerek évről-évre örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekbe, számára az ünnepnap a várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyereket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyerekekben mély érzelmi nyomat hagynak. Átérik az ünnepnapok **“másság”**-át, a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az **“ünnepelni tudás”** képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

12.o.

Életrend. Néphagyományőrző szemléletű nevelésünk a népművészet értékeinek megőrzésén túl a népi kultúra más területein is megjelenik. Ennek alapfeltétele feltétele a gyerek életkori sajátosságainak megfelelő *optimális környezet* biztosítása. Programunkban az optimális környezet - a tárgyi és személyi feltételeken túl - egy gyermekközpontú életrendet jelent.

Az életrend elemei:

- a rugalmas, integrált napirend,
- a differenciált bánásmód,
- az érző, alkotó nevelőtestület,
- a nevelésben együttműködő családi-óvodai közösség.

Ebben az életrendben a gyerek központi tevékenységformája a játék. A gyerek a játék által fejlődik és fejleszthető, amit néphagyományőrző programunk gazdag eszköz és hatásrendszerrel teljesít ki.

A tanulás értelmezése. A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak közvetítése, elsajátítása is. A néphagyományőrző tevékenységrendszer sajátos érzelmi hatást és sajátos aktivitást teremt. Ez az összetett hatásrendszer a játékban a gyereket változatos érzékszervi ingerekhez, tapasztalatokhoz juttatja, erősíti az utánczolás, a spontán tanulás lehetőségeit. A sokszínű tevékenységrendszer gazdagítja a gyerek nyelvi kifejező eszközeit, fejleszti értelmét és gondolatvilágát. Befolyásolja a gyermek érzelmi életét és kedélyállapotát. Ez maga a tanulás.

Az óvoda légköre, “pedagógiai klímája”. A gyermeket elfogadó, szeretetteljes megerősítő légkör veszi körül. Az óvodában dolgozók közösen megfogalmazott és elfogadott általános érvényű szabályzók betartásával egy olyan belső szokásrendszert alakítanak ki, amely derűs összhangot, biztonságot áraszt. Magatartásunk tükrözi a gyermek és a szülő iránti tiszteletet. Egész lényünk példát mutat, viselkedésünk mintát ad.

Alkotó együttműködés a családokkal. Az óvodában folyó jász-kun néphagyomány-ápolás hatása a családok szemléletmódjában tartalmi változásokat idéz elő. Ez megmutatkozik a családok mindennapjaiban, ünnepnapjaiban, együttműködő, cselekvő részvételükben. *Fontosnak tartjuk*, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja megteremtődjön. Ezáltal az óvodai nevelés olyan hiteles többletet ad, amellyel kiegészíti és teljessé teszi a gyermeki személyiség kibontakozását.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A környezet külsőségeiből fakadó kulturális “szignálok” (jelzések), amelyek az óvodába lépő gyereket, felnőttet fogadják, az óvoda szellemi, emberi kisugárzását erősítik. Ezek a tudatosan kialakított és gondozott környezet jelzéseié válnak. Ezek a jelzések hiteles alapul szolgálnak a nevelésben zajló kommunikációs folyamatokhoz, segítik az óvoda pedagógiai programjának elfogadtatását.

A nevelésfelfogásunkat erősen befolyásolja *a helyi hagyományok, a természet szeretete, és a család tisztelete*, valamint az a hitünk, hogy az óvodás korú gyerek személyiség jegyeinek fejlesztését az “érzelmein át” történő nevelés segíti a leghatékonyabban.

13.o.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATAI

A program az „Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja” szellemében fogalmazza meg a helyi sajátosságokat is tükröző nevelési célokat, feladatokat (1. sz. ábra).

1. Óvodai nevelésünk célja

- Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermeki személyiség harmonikus testi, szellemi, érzelmi fejlődésének elősegítése, gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű és a tehetségígéretes gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.
- Keresztény kultúránk és magyarságunk – kiemelten a Jászkunság – hagyományainak feltárása az ünnepek üzenete által.
- A gyermek harmonikus fejlesztése a jászkun néphagyomány-ápolás gazdag eszköztárával.
- A gyermekben a jászkun hagyományok és a természet iránti fogékonyság és a hitre való nyitottság megalapozása.

14.o.

További törekvésünk, hogy a közös cselekedetek folyamatában a gyerekekben alapozódjanak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására:

- biológiai érettség: nagy- és finommotoros mozgás-, egyensúlyérzék-, térirány-, vizuális észlelés fejlesztése, auditív információk feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),
- szociális érettség: érzelmi, akarati élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
- pszichikus érettség: beszédképesség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.

2. A program feladatrendszere

A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése az óvodai nevelés általános feladata, amit programunkban **kiemelt feladat**nak tekintünk. Ennek összetevői:

Általános nevelési feladatok:

- egészséges életmód alakítása
- értékorientált közösségi nevelés
- az értelmi nevelés

Alapfeladatok:

- katolikus nevelés
- érzelmi, erkölcsi nevelés
- anyanyelvi nevelés

Katolikus óvodaként pedagógiai munkánk keretét a **katolikus nevelés** szellemiségének képviselője adja. Programunk másik fontos kiindulópontja, hogy a hagyományörzés érzelmeit kiváltó hatásából fakadóan az **érzelmi, erkölcsi nevelés** mindhárom területet

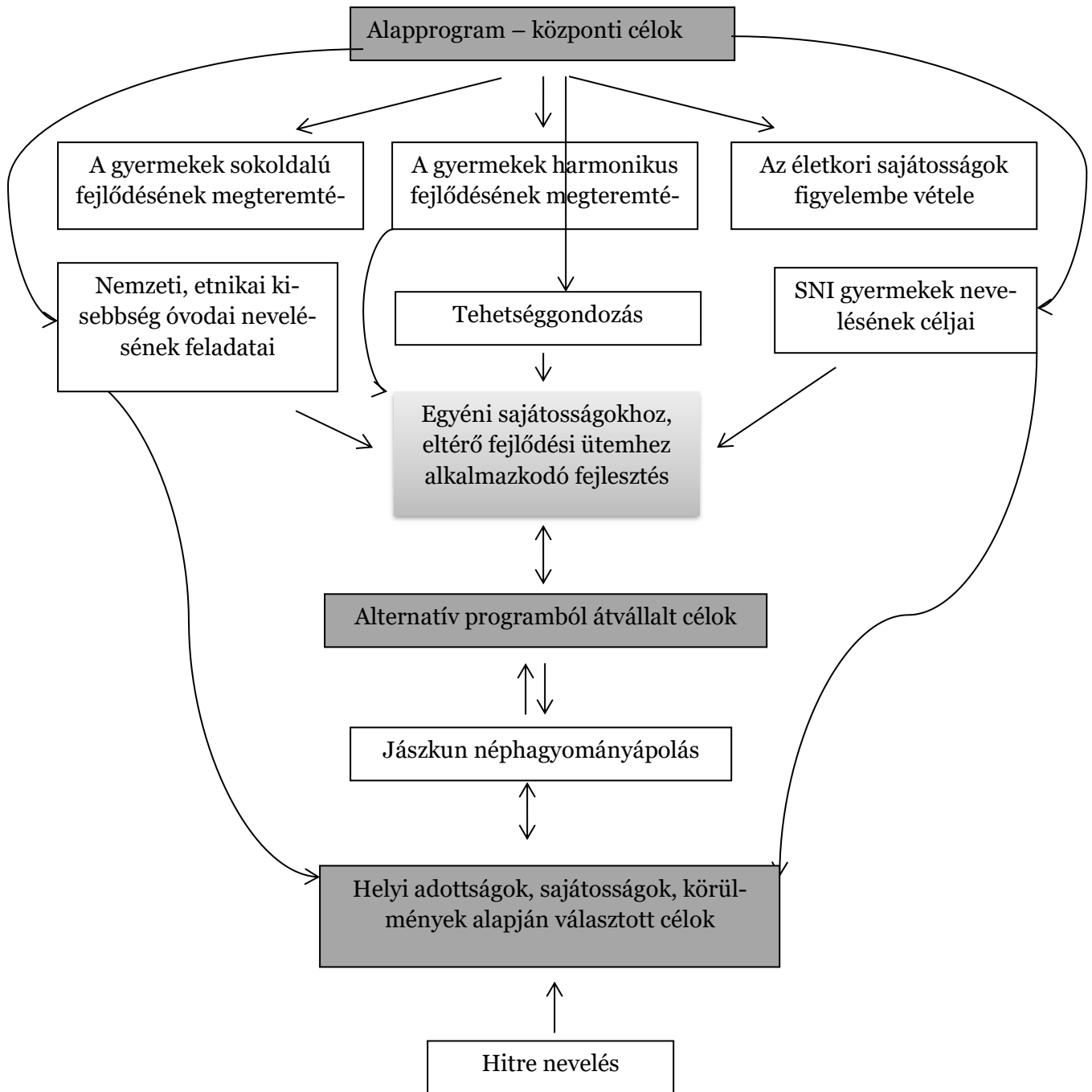
a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az **anyanyelvi neveléstől** szintén elválaszthatatlan.

Pedagógiai Programunk célrendszerének hierarchiája:

1. sz. ábra

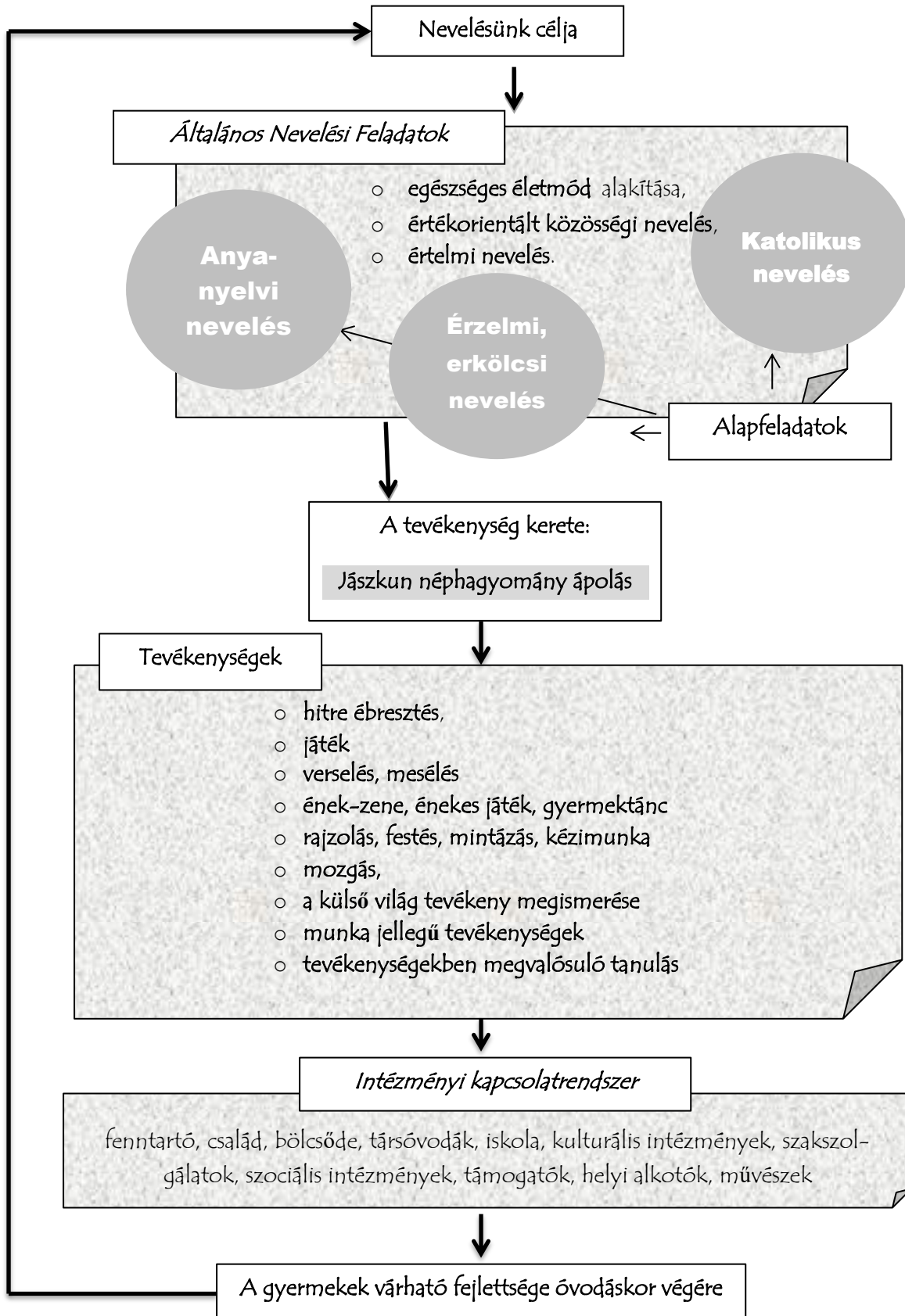

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Pedagógiai Programunk rendszerábrája:

2. sz. ábra

16.o.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

2.1. ALAPFELADATOK

Programunk célfejezetében meghatározott alapfeladataink a komplex személyiségfejlesztés hatékony eszközeiként vonulnak végig a tevékenységrendszeren. A változatos cselekvések gyakorlása során példaadással, a lélekre, érzelmekre, értelemre együttesen ható neveléssel, a szülőföld hagyományainak középpontba állításával, az anyanyelv kiemelt ápolásával kívánunk olyan alapokat képezni a gyermekeknek, amely hatással lesz későbbi életükre is.

Az általunk megfogalmazott alapfeladatok megjelenési formáit az egyes tevékenységekben az adott fejezet végén részletezzük.

17.o.

a) Katolikus nevelés

Cél:

A katolikus értékrend és annak megtapasztalása hassa át óvodai életünket, jelenjen meg a napi tevékenységekben, a gyermekekhez, szülőkhöz való viszonyulásunkban.

Feladatok:

- A katolikus értékek erősítése, közvetítése a gyermekek és a szülők irányába egyaránt.
- A lélek ajándékainak (szeretet, öröm, békesség, szelídség, türelem, kedvesség, jószág, hűség, önmegtartóztatás) erejével történő nevelés megvalósítása.
- A keresztény családi nevelés segítése a szülők felé.

Az értékrendet a világnézet határozza meg. Egy értékrend alapos megismerése és elfogadása nélkül a felnövekvő generáció átmeneti, felszínes divatok vonzásának engedve elveszti mélyebb gyökereit.

A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből. Ezért nem elég korán kezdeni ennek az értékrendnek a kialakítását. A keresztény nevelés magába foglalja minden emberi cselekedet, érzelm, családi- és társadalmi élet tevékenységének összességét, azért, hogy azokat rendezze, értékesítse és felemelje.

Katolikus óvodánkban a gyermekek megtanulhatják a szereteten alapuló értékrendet, az egymásra való odafigyelés fontosságát, s rácsodálkozni a teremtett világ szépségeire. Mindezt szeretetteljes légkörben tapasztalják meg, ahol az óvodapedagógusok és a szülők igyekeznek hatékonyan együttműködni a gyermek érdekében.

Katolikus nevelésünk azon területei, kapcsolódási pontjai, melyek az óvodai mindennapokban az óvónők által kerülnek közvetítésre:

- Hazaszeretetre nevelés: kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegetartó, hagyományörző, népi, kultúránk segítségével.
- Szép magyar beszéd elsajátítása, választékos tiszta kifejezések: sok vers, bibliai példabeszédek hallgatása, élményeik elmondása
- A hitoktató által tanított vallásos énekek gyakorlása, a népi játékok, dalok mellett egyéniségük és lelki kulturáltságuk kibontakoztatása.
- A szülők ismereteinek gyarapítása az óvoda keresztény szellemiségű nevelésével kapcsolatban.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Óvodánk dolgozói felé nem elvárás, hogy gyakorló hívő emberek legyenek, de annak érdekében, hogy a keresztény nevelés terén is példaképek legyenek gyermekeink számára fontos, hogy maximális mértékben együttműködjenek a hitoktatóval (pl. a vallási foglalkozásokon és ebéd előtt és után közösen imádkozunk, ünnepeinkbe beépítjük a vallási tartalmú dalokat, verseket...).

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Képesek a jó és rossz megkülönböztetésére
- 2) Cselekedeteikben a jóra való törekvés megfigyelhető
- 3) Kialakul bennük a hála és a megbocsátás érzése
- 4) Vallási élményeiket egymással is megosztják, ábrázolási tevékenységeikben kedvük szerint felelevenítik, feldolgozzák

18.o.

b) Érzelmi, erkölcsi nevelés

Cél:

Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akaratit tulajdonság jegyek.
"Kiegyensúlyozott, boldog gyerek - állapot" létrehozása.

Feladatok:

- Különbözőségek elfogadására és tiszteletére nevelés.
- A közösségi élet élményeinek biztosítása és az alapvető udvariassági szokások, magatartásformák, viselkedési módok fejlesztése.
- Szülőföldhöz való kötődés kialakítása, szűkebb, tágabb környezetünk megismerése
- A gyermek biztonságérzetének megalapozásával, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- Az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
- A hagyományörzés és természetóvás motiváló hatásának folyamatos éltetése.
- Erkölcsi, akaratit tulajdonságok (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség) kialakítása, erősítése.

A gyermek erkölcsi fejlődése a családban kezdődik. Az erkölcs két részből tevődik össze: egyik az erkölcsi tudat, másik az erkölcsös viselkedés. A gyermek erkölcsi tudatának fejlődésében első lépcső a fogalmak megértése. Két és hatéves kor között a gyermek gondolkodása képi, amiből az következik, hogy az elvont erkölcsi kategóriák, mint pl: a „jó” és „rossz” még alig érthetőek számára. A helyes, szülői és nevelői magatartás ebben a „képi világban” az, ha konkrétan megmondja a gyermek számára világos, érthető szavakkal, lehetőleg a gyermek nyelvén, mi az, amit helytelennek vagy helyesnek tart, milyen viselkedést vár el a jövőben hasonló helyzetben.

Egy gyermek személyiségének pozitív irányba történő fejlődésének meghatározója az, ha vonzó példát lát maga előtt, - legyen az szülő vagy pedagógus - hisz a gyermek utánozva tanul. Tehát a felnőtt személyes erkölcsi példája elengedhetetlen. Fontos, hogy a felnőtt legyen következetes, így segíti a gyermekben a belső gátlások kifejlődését. Az önuralom elengedhetetlen a helyes társadalmi cselekvés végrehajtásához.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A szabályok tanulása, a hozzájuk való alkalmazkodás sok időbe telik. A gyermek kicsi korától kezdve olyan szeretne lenni, mint a felnőtt, s miközben azonosul vele, fokozatosan átveszi a legfontosabb értékeket, szabályokat, normákat.

Óvónő a folyamatban

A családi háttér ismeretében törekszünk megismerni, megérteni a gyerek érzelmi megnyilvánulásait. Alkalmat és lehetőséget teremtünk a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására.

Fontos, hogy képessé váljunk saját érzelmi kifejezőmódunkat hitelessé, sokszínűvé tenni, és a gyermeki érzésvilágba való beleélési képességünket fejleszteni. Átérezzük, hogy a gyerek-óvónő és a gyerek-gyerek viszonyát az együttes tevékenységek élményei határozzák meg. Ennek tudatában alakítjuk a gyerekek erkölcsi érzelmeit: szeretet, barátság, tisztelet. Formáljuk erkölcsi tulajdonságaikat, mint például a tettekre való hajlandóság, együttérzés bátorság, stb. Az óvónő a gyerek intellektuális érzelmeit, - a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, a sikert, az aktivitást – a néphagyományörzés és természet szeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartjuk, fejlesztjük.

19.o.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Igényükké vált a viselkedés és helyes cselekvés normáinak és szabályainak betartása
- 2) Képesek az udvariassághoz-, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására
- 3) Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez
- 4) Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkeznek
- 5) A felnőtt kérése nélkül is segítenek társuknak, együtt éreznek a közösség tagjaival
- 6) Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást
- 7) A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják
- 8) A közösségért szívesen dolgoznak
- 9) Erkölcsi értékrendszerük (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódott
- 10) Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését, megfelelő önfegyellemmel rendelkeznek

c) Anyanyelvi nevelés

Cél:

Anyanyelvünk megszerettetése az óvodai életünk változatos tevékenységein keresztül, ahol a gyermekek meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építünk. Legyenek képesek érzelmeiket, gondolataikat megfogalmazni, kifejezni.

Feladatok:

- Sok- sok beszédhelyzet teremtése, ahol lehetőségük nyílik, hogy élményeiket, gondolataikat, problémáikat megfogalmazzák.
- Megosztott és koncentrált figyelem, interaktív–kommunikatív viszony kialakítása.
- Az életkori beszédhibák javítása a csoporton belül és szakemberek segítségével.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része.

Hagyományörző szemléletű nevelésünk tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyerek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyerek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolja a gyerek ép idegrendszere, a családi, a bölcsődei és az óvodai környezete. A gyerek óvodába lépéskor különböző szintű „anyanyelv-ismeret”-tel rendelkezik.

20.o.

Óvónő a folyamatban

A gyermek nyelvi fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a *családok* anyanyelvi kulturáltságának ismerete. A kapcsolattartás során, - ha szükséges - meggyőzzük a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról: a szülői szó, az esti közös mesélések, verselések, beszélgetések mintát adnak a gyerekeknek, további nyelvi fejlődésében, szocializálásában meghatározó a szerepük.

Tudatosan törekszünk saját és felnőtt környezetünk beszédkulturájának csiszolására. Érezzük annak felelősségét, hogy beszédpéldánk hat a gyerekre, szülőre, munkatársaira. A metakommunikációval együtt gondot fordítunk beszédünk hangszínére, erősségére és tempójára.

Nyitott légkört teremtünk, melyben könnyen létrejön a kommunikációs helyzet: a szülő, a gyerek „szóra nyílik”. *Fontos* a nyugodt, természetes helyzet, ahol teret nyújt a gyerek közlési vágyának, ahol a gyerek nyíltan, őszintén beszélhet arról, ami őt foglalkoztatja.

Kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segítjük a gyerek beszédértésének alakulását. A gyerek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés megerősít. A testközelség a gyerek elemi szükséglete. A személyes segítségnyújtás közben jó lehetőség adódik arra, hogy a felnőtt beszélgesse a gyerekekkel. (Fontos, hogy némán ne nyújtsunk segítséget!).

Programunk sajátossága, hogy az óvónő a gyereket tapasztalásos, érzékszervi élményeken át fejleszti, így beszéde a változatos tevékenységek, érintkezések során fejlődik. A játékot, a hagyományörző és a természetszerető tevékenységeket kísérő kommunikációs helyzetek lehetőséget nyújtanak a gyerek *differenciált fejlesztésére*. A szerep vagy „mintha” játékok párbeszédei, a társasjátékok, a mozgásos játékok szabály megfogalmazásai mellett a népszokásörző tevékenységek is gazdagítják a gyerek szókincsét.

Az óvónő által szervezett nyelvi játékok, a szavak játékból fakadó örömezésen túl sikerélményhez juttatják a gyereket. A tudatos fejlesztés céljából is kezdeményezünk párbeszédet, beszélgetést egy-egy gyerekkel vagy gyerekcsoporttal. Az aktivizáltatás: a beszélgetés és beszélni hagyás az óvónő feladata. Közben alakul a gyerek beszédfejlése, önuralma.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Figyelemmel kísérjük egyes gyerekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét. A gátlások oldásához a báb „varázslatos ereje” nagy segítséget nyújt. A felismert beszédzavarok, hibák esetén a *szülővel* és az érintett szakemberekkel együttműködünk.

Az anyanyelvi nevelés szerves része a képeskönyvek nézegetésén keresztül, a könyvek szeretetére, az „olvasásra” nevelés. Az óvodában megtalálható könyvek (mese, vers, természetismeret, hagyományápolás, gyermekbibliák, képeskönyvek) az irodalmi élménynyújtáson túl hozzájárulnak a gyerekek esztétikai ízlésformálásához, és lehetőséget nyújtanak az anyanyelvi szókinccsük gyarapodásához.

Az anyanyelv pedagógiai programunkban kiemelt helyet foglal el. A mindennapok egyszerű szóbeli közlése megértésén túl hozzájárul, hogy a népi életmód szavai ne merüljenek feledésbe.

21.o.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Érzelmeiket, gondolataikat képesek megfogalmazni, kifejezni
- 2) Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számunkra gondolatainknak érthető kifejezését
- 3) Bátran kommunikálnak a felnőttekkel és társaikkal
- 4) Beszédük tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- 5) Értik és használják a különféle metakommunikációs jelzéseket
- 6) Minden magán- és mássalhangzót tisztán ejtenek
- 7) Óvodai és külső környezetükben magabiztosan mozognak, könnyen teremtenek kapcsolatokat

2.2. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATOK

Pedagógiai programunk fő törekvése, hogy egészséges környezet biztosításával, az egészséges életvitel megalapozásával szeretetteljes légkörben a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve hatékonyan fejlessze gyermekeink testi-lelki-értelmi képességeit egyaránt. Ennek megvalósítását segítik elő a következő nevelési feladatok:

a) Egészséges életmódra nevelés

Cél:

Teljes körű egészségfejlesztő programunk megvalósítása által formálódjon gyermekeinkben az egészséges életvitel iránti igény és sajátítsák el a hozzá szükséges megfelelő képességeket. Fejlődjenek testi képességeik, váljanak képessé saját szükségleteiknek kielégítésére.

Feladatok:

- Egészséges óvodai környezet kialakítása
- Egészségre nevelés, gondozás megvalósítása
- Prevenció, korrekció egészségnevelési feladatok ellátása

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

⇒ **Egészséges óvodai környezet kialakítása**

A *csoporszobák* falai világosak, paszellszínűek, nagy ablakkal, ami szolgálja a természetes fény besugárzását és a nap folyamán a többszöri levegőcserét lehetővé teszi.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, természetes anyagból készülnek. A bútorok a gyerekek által könnyen mozgathatók, formai kivitelezésük, elhelyezésük kizárja a balesetveszélyt.

A gyerekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon nyernek elhelyezést, így ők is tevőlegesen vesznek részt óvásukban, tisztántartásukban. A hagyományos és szükséges berendezések, játékeszközök elhelyezésén túl külön figyelmet igényel a kézműves, a természetsarok helyének megválasztása. Fényigényes és a gyerek számára hozzáférhető térrel rendelkeznek. A kézműves sarokban elhelyezett eszközök, anyagok - mivel a gyerekek bármikor elővehetik - biztonságosak.

22.o.

Az *öltözőben* a gyerekek váltóruhája, cserecipője, ruhája, tornafelszerelése külön jellel ellátott helyen van.

A *mosdóban* a gyerek a jellel ellátott törölközőjét, fésűjét, fogmosó felszerelését könnyen megtalálja. Körömkefe is rendelkezésére áll. A fertőzések elkerüléséhez hozzájárul a folyékony szappanos kézmosó használata. A WC helyiségeket válaszfal és függöny határolja, tiszteletben tartva a gyerek személyiségjogait.

A *tornaszoba* berendezését a biztonsági előírások, az óvodáskorúak részére készített mozgásfejlesztő eszközök, és az óvoda anyagi lehetőségei befolyásolják.

Az udvar változatos felületű: *füves, bitumenes, térkövel borított*, a napos és árnyas részek váltakoznak.

A *homokozás* a gyerek udvari tevékenységének sorában elsődleges helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás, a gyerek elemi, ősi szükséglete. A gyerek egészségének védelmében biztosított a homok évenkénti cseréje, valamint naponkénti lazítása, locsolása.

A *természetes mozgások* gyakorlására nagy, tágas, füves tér áll a gyerekek rendelkezésére.

A nagy csoportok *veteményeskertjében* a gyerekek változatos tevékenységekben kipróbálják erejüket, ügyességüket, kitartásukat.

⇒ **Egészségre nevelés, gondozás**

A gyerek testi szükségletének kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodó, simogató szeretete. Az érzelmi biztonság segíti át a "botladozó", önmagát kipróbáló gyereket az önkiszolgálás bonyolult tevékenységrendszerén.

A helyes *életritmust* a folyamatossággal teremtjük meg, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez. A folyamatos játéktevékenységben azonos időpontban és intervallumban ismétlődnek: az étkezések (reggeli, ebéd, uzsonna), a mindennapos test-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

nevelés, a mese, a levegőzés, a séta, a kinti játék, a pihenés. A gyerek csoporton belüli jó közérzete érdekében figyelemmel kísérjük, - a játék és egyéb tevékenységei mellett - testi szükségleteinek igényét. A gyerek hangulatváltozásai jelzésül szolgálnak közérzetéről.

A gyerek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges **táplálkozás**, a gyerek egyéni ízlésének ismerete, formálása. A hetente visszatérő zöldség- és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegés, formálják a gyerekek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára. Különös figyelmet fordítunk a magas cukortartalmú ételek, italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, ill. a rendszeres gyümölcs- és zöldségfogyasztás mellett a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

23.o.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel valósulnak meg. Fontos, az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása. A megjelölt időkereten belül a gyerek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maga választja meg, az déli étkezést – a közös imák miatt – egyszerre kezdjük és fejezzük be.

A **testápolás** szolgálja a gyerek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a felnőtt és a gyerek közötti meghitt kapcsolat segíti. Testápolás közben a gyerek utánzási hajlama lerövidíti a szokás tanulás folyamatát (mosakodás, kéztörlés, fogmosás, fésülködés, WC használat). *Fontos* a felnőtt állandó segítőkész jelenléte.

Az **öltözködés** a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza. Arra kérjük a szülőket, hogy a gyerek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához, az időjárás változásaihoz igazodó, kényelmes, könnyen fel és levehető legyen.

A **mindennapos mozgás** belső igény, élmény a gyerek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyerek mozgásigénye egyénileg eltérő. A gyermeki mozgásigény kielégítését a változatos tevékenységek szolgálják. A hagyományápolás által a mozgásanyagban helyet kapnak a népi sportjátékok is.

A játékos mozgásoknak mind a teremben, mind a szabadlevegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

Az **edzés** folyamatában a gyerek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz. *Fontos*, hogy a gyerekek, minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban. A jó levegő, a napfény, és a víz a gyerek edzését segítik. A gyerek egyéni érzékenysége és az időjárás sajátosságai meghatározzák az óvónő bánásmódját.

Az egészségmegőrzés érdekében az évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol gyermekeink futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek...

Sáros időben is lehetőséget adunk a szabadtéri játékokra, légfürdőzésre a Napsugár Óvodában az óvoda előtti betonos területen, az Epreskerti Óvodában a gumitéglával lefedett teraszokon.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A **pihenés**, az alvás az óvodás gyerek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata: a szoba levegőjének cseréje és a külső zavaró ingerek megszüntetése.

⇒ **Prevenációs, korrekációs egészségnevelési feladatok ellátása**

► Sószoba az egészség megóvásáért, helyreállításáért

Tapasztalataink szerint a krónikus légzőszervi megbetegedések (hörgőasztma, idült hörgőhurut, szénanátha) az elmúlt években nagymértékben megnövekedtek. Óvodánkban az ilyen jellegű megbetegedésben szenvedő gyermekek állapotának javítására **sószobát** hoztunk létre.

24.o.

- Az orvosilag diagnosztizált gyermekek minimum heti 2 alkalommal vehetnek részt az itt tervezett speciális gyógytestnevelés jellegű tevékenységeken. A terápia alkalmazása nyomán a beteg gyermekek állapota és légzésfunkciós paramétereik érzékelhetően javulnak. Az eredmények mérése és szakszerű regisztrálása érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a Tüdőgondozó Intézet főorvosával.
- A sóterápia **preventív jelleggel** az egészséges gyermekek számára is biztosított. A gyermekek szülői kísérettel látogathatják a sószobát a délutáni időszakban.

⇒ **Az óvónő a folyamatban:**

Egyénileg segítjük a gyerekek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását. Öltözékünkkel, a megjelenésünkkel és a segítségnyújtásunkkal mintát adunk a gyerekeknek.

A gyerekekkel, a **családokkal** gyűjtő utakat szervezünk. Közösén gyűjtünk bodza-, hársfavirágot, szamócát, szedret, stb., amit frissen fogyasztunk vagy üdítő, tea formájában készíthetünk el. A tartósítás, tárolás lehetővé teszi a gyűjtögetett termékek későbbi fogyasztását. A kirándulások a gyerekeket gyalogláshoz is szoktatják.

A gyermek tevékenységéhez igazodó hangnemet használunk. Például: A pizsamába öltözés idején már halk, megnyugtató hangunk is jelzi a tevékenység másságát. Az enyhe sötétítéssel, dúdolással, halk énekléssel teremtjük meg a pihenéshez, alváshoz szükséges feltételeket. A csendes hangvétel, a kedvenc alvójáték, az otthonhoz kapcsolódó tárgy erősítik a gyerek biztonságérzetét.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Szokásukká vált a rendszeres, gondos tisztálkodás
- 2) Fogápoló eszközeit önállóan használják
- 3) Önállóan, igény szerint – naponta többször – fésülködnek
- 4) A WC-t és a WC papírt a szokásoknak megfelelően önállóan használják
- 5) A zsebkendőt igény szerint önállóan használják
- 6) Étkezés közben kulturáltan viselkednek, ügyelnek az asztal rendjére
- 7) Helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést)
- 8) Önállóan szedik a levest és töltik a vizet a kancsóból

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- 9) Ízlésesen, esztétikusan terítenek
- 10) Ismerik a vitaminfogyasztás fontosságát, egyéni ízlésük szerint szívesen fogyasztanak zöldséget és gyümölcsöket
- 11) Helyesen, megfelelően sorrendben öltöznek, vetkőznek, ruhájukat rendbe rakják
- 12) Igénylik a szabadban szervezett mozgásos tevékenységeket

Egészséges életmódot megalapozó napirend

25.o.

Gyermekeink egészséges fejlődéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú és tartalommal megtöltött tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek. A napirend keretei között, a **gyermeki szükségletek** (testi, lelki) **kielégítése** történik, mely segíti a gyermekek napi életritmusának – közösségi keretei között történő – kialakítását. A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezését, illetve hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket. A napirend tervezésekor figyelembe vesszük a különböző tevékenységeket, a gyermekek egyéni szükségleteit és ügyelünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét. Törekszünk a gyermekek adottságához mért sikerélmény elérésére, az egészségvédő szokások, szabályok készséggé alakítására.

A napirend három fő részből áll:

- **Délelőtti:** az óvoda nyitásával kezdődik, szervezése kötetlenebb. A délelőtti időkereten belül kerülnek megszervezésre a játék, szabadon választott tevékenységek, séták, megfigyelések, tízórai és a kötött tevékenységek.
- **Déli:** kötöttebb az ebéd előtti és utáni ima, és a csoportok zökkenőmentesebb működése miatt (az étkezési és a délutáni pihenés előkészületei).
- **Délutáni:** a délutáni tevékenységek szervezése kötetlenebb, mely a délutáni pihenéssel kezdődik, és tartalmazza az uzsonnázást is. Uzsonna után a csoportszobában vagy a szabad levegőn biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének, mozgásfejlesztésének illetve a szabad játéknak a feltételeit. A napirend az óvoda zárásával fejeződik be.

A napirend fő részeiben mindig előfordul **egy dominánsabb tevékenység**, mely az óvodapedagógus részéről nagyobb odafigyelést, a gyermekektől több megértést és alkalmazkodást igényel. A napi tevékenységeket úgy kell szervezni, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a **szabadban (minimum 45 perc)**.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Időkeret		Állandó tevékenységek
Délelőtt	6.30- 11.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szabad játék és szabadon választott tevékenységek ▪ tízórai ▪ testápolási teendők elvégzése ▪ mindennapos testmozgás vagy testnevelés ▪ tervszerű kötött vagy tervszerű kötetlen tevékenységek ▪ játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, fejlesztés ▪ környezetünkben megélt élmények, tapasztalatok feldolgozása, rendszerezése <ul style="list-style-type: none"> ○ verselés, mesélés ○ ének- zene, énekes játék, gyermektánc ○ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ részképességek fejlesztése egyéni formában ▪ tisztálkodás, öltözködés ▪ külső világ élményei, megfigyelések ▪ valamennyi olyan játéktevékenység, melyet igényel a gyermek
Délben	11.30- 12.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ előkészületek az ebédhez ▪ testápolási teendők ▪ étkezési ima, ebéd ▪ teremrendezés, készülődés a pihenéshez
Délután	12.30- 17.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pihenés ▪ előkészületek az uzsonnához ▪ teremrendezés, testápolási teendők ▪ uzsonna ▪ szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenységek ▪ hazabocsájtás

26.o.

b) Értékorientált közösségi nevelés**Cél:**

Legyenek képesek gyermekeink tulajdonságaik, képességeik kibontakoztatására a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladatok:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a besoktatástól az óvodáskor végéig.
- A változatos tevékenységek biztosításával támogatjuk az énkép és a nemi identitás kialakulását.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, a kommunikáció és a metakommunikáció erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermekek egymás közötti és a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása (csoporton belül, csoporton kívül kapcsolatokat).
- A sajátos nevelési igényű, különleges gondoskodást igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadtatására nevelés, a különbözőségek tiszteletben tartásával.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

1. A beszoktatás időszaka

Az óvodakezdés első benyomásai “életre szóló” élményeket adnak, meghatározzák a gyerekeknek, szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. A beszoktatás célja, hogy a gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

⇒ Az óvónő a folyamatban

27.o.

A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremtünk, ismerkedünk a családdal, és az óvodába kerülő gyermekkel. A szociokulturális benyomásokról a családlátogatás után készítünk feljegyzéseket.

Fontos a kölcsönös megegyezés a fokozatos beszoktatás kezdési időpontjában és menetében, a szülő kérésének figyelembe vétele, az “anyával együtt” beszoktatás lehetőségének megteremtése.

Élünk a kapcsolatfelvétel másik lehetőségével is, a bölcsődéből érkező gyerekek számára ismerkedő délelőtti szervezünk (pl. farsangi baba-bál, ovi-felfedező délelőtti).

Az óvodába lépéshez barátságos, melegséget árasztó környezetet alakítunk ki, kuckókkal, tevékenységre készítő eszközökkel. Az óvodához szoktatás kezdeti időszakában mindkét óvónő egész nap a csoportban tartózkodik. Szeretetteljes magatartással, az egyes **szülőhöz, gyermekhez** elfogadó odafordulással segítünk az “átállás” nehéz folyamatában. (A gyermeknek sokat segít, ha a szülő is elfogadja az óvónőt). Az érzelmi kötődések mielőbbi létrejöttéhez hitelesen alkalmazzuk a megerősítés, a dicséret személyre szóló formáit. Az évközben érkező gyerekek fogadásában is körültekintőek vagyunk.

2. Együttlét a mindennapokban

A beszoktatás időszakában szerzett pozitív érzelmi benyomások segítik a gyermeket a szociális tanulás folyamatában.

⇒ Az óvónő a folyamatban

A beszoktatási időszakban megteremtett bensőséges kapcsolatokat a mindennapok tevékenységformáiban, a gyermek szocializációs fejlődése, fejlesztése érdekében segítjük, követjük. A gyerekekről szerzett benyomások segítenek bennünket az egyéni bánásmód megválasztásában. A *különleges gondozást, bánásmódot* igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segítjük.

Lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermek gyakorolja azokat a viselkedési, udvariassági formulákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek. A közös élményekkel az összetartozás érzését erősítjük. A csoportban kialakult bizalmat nyújtó szokásrenddel segítjük elfogadtatni a gyermekkel a csoport viselkedési szabályait.

A közösségi nevelés korai hatékonysága döntő befolyással bír az ember életére. A boldog gyermekkor alapozza a kiegyensúlyozott, alkotó felnőtt életet. A boldog gyermek mellé azonban feltétlenül boldog anya kell. Az óvoda ezért kiemelt feladatának tekinti a **családdal való kapcsolatot**, és e területen mer szeretettel és következetesen igényeket tá-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

masztani. Nem csupán a gyermek egyéni, testi, lelki, szellemi képességeinek a fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, de ugyanilyen odaadással fejlesztjük a közösségi intelligenciát is. Katolikus óvodánk nem igényeket követ, mintegy szolgáltatást végezve, hanem nevelési elvei mentén igényeket támaszt.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Az óvodai követelményekhez és szokásokhoz alkalmazkodnak
- 2) Érdeklődnek társaik iránt, meghallgatják őket
- 3) Képesek társaikkal tartalmas kapcsolatot kialakítani és törekszenek a toleranciára
- 4) Társaikhoz és a felnőttekhez való viszonyukra az udvariasság, figyelmesség, kezdeményezőkézség jellemző
- 5) A figyelem, türelem kitartás, kudarcűrés viselkedésükben is nyomon követhető
- 6) Képesek annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- 7) Konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek
- 8) Számon tartják társaik hiányzásának okát

28.o.

c) Értelmi nevelés

Cél:

A gyermek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése az egyéni érdeklődésre és kíváncsiságra alapozva.

Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermeket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

Feladatok:

- Az értelmi képességek tudatos fejlesztése, kiemelten kezelve az érzékelési apparátust valamint az észlelési folyamatokat.
- A tapasztalatszerzésen alapuló ismeretátadás és képességfejlesztés gyakorlatorientált megszervezése és megvalósítása a mindennapi tervezett tevékenységek során.
- Tolerancia az eltérő fejlettségi szintek elfogadása terén, idő biztosítása az egyéni fejlesztésre, felfedezésre.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

⇒ Az óvónő a folyamatban

Megteremtjük a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát.

A játéktevékenységen keresztül megismerjük a ránk bízott gyermekek egyéni sajátosságait. Megfigyeljük, ki mivel foglalkozik, mi érdekli, milyen ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkezik, az értelmi funkciója milyen fokon áll. A gyermekek játékában milyen élmények jelennek meg, amit "mintha" játékukban játszanak. Követjük, fejlesztjük képzeteket, gyakoroltatja a megismerési funkciókat. Ha szükséges, élményeket nyújtunk, s olyan érzelmi hatásokat, amelyek megerősítik a cselekvésen keresztül szerzett ismereteket. Megfigyeléseink során tapasztalatokat gyűjtünk a gyermek mozgásfejlettségéről:

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

hogyan végzi az egyszerű mozgássorokat, a nagymozgásokat, milyen a szem-kéz, szem-láb koordinációja, a finom-motorikus mozgások szintje, a test ismerete (jobb, bal irány), a térészlelése. A megfigyelések az egyes gyermek értelmi képességszintjének megállapításához szolgálnak adalékul, ez az egyéni fejlesztés kiinduló alapja.

A megfigyelés során számon tartjuk azokat a gyermekeket, akiknél nem tapasztalható belső szükségletből fakadó érdeklődés, nem fejtenek ki alkotó tevékenységet, a társas kapcsolatokban nem kezdeményezők. A *családdal* együttműködve alakítjuk ki az egyes gyermekhez igazodó módszereket, amellyel az érintett gyereket elindítja a fejlődés útján.

29.o.

Programunk tartalma jó lehetőségeket nyújt, az olyan helyzetekre is, amikor a gyermekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket. Magyarázatkeresésre, elgondolkodtatásra indítjuk őket, fedezzék fel a világot, éljék át az "aha" élmény örömeit. *Fontos* a motivációs helyzetek átgondolása, és a gyermek értékelése. A pozitív megerősítés hatására megtanul bízni önmagában.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Saját testükről szerzett információik széleskörűek (testséma ismeretük kialakult)
- 2) Gondolatmenetük követhető, logikus
- 3) Képesek egyszerű problémák önálló megoldására
- 4) Érdeklődőek az őket körülvevő világ összefüggéseivel kapcsolatban

V. AZ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEK KERETE – JÁSZKUN NÉPHAGYOMÁNY-ÁPOLÁS

Hisszük, hogy a Jászkunság óvodájaként élni tudunk a hagyományok nevelő, értékközvetítő, a műveltségi hátrányokat kompenzálni tudó erejével, ezért feladatunknak tartjuk azoknak az értékeknek az őrzését és hiteles átadását, amely a magyarságunk és jászkun öntudatunk alapjait képezi. A hagyományőrzés rendszeres és tudatos beépítésével az óvodai nevelői munkába érzelmi, esztétikai, erkölcsi, ezen belül a szülőföld iránti szeretet valósulhat meg. A néphagyományhoz kapcsolódóan átélt tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. Nem csak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiségfejlődés elősegítői. Ezen belül a közös alkotás öröme – közösségformáló erő. Az óvodánkba járó gyermekek olyan külsőségekben, tartalmakban visszatérő élményeket élnek át, amelyek otthonukhoz, szülőföldjükhöz kötik – egy egész életre való útravalót kapnak a magyarság, ezen belül is a Jászkunság néphagyományából.

30.o.

A jászkun hagyományőrzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamenyny tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis **áthatja az egész nevelési rendszert.**

Az óvodánkban folyó nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyermekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek keretét a népi hagyományok ápolása is képes megteremteni.

Programunk nemcsak a népművészet és a szokásörző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is. A jászkun néphagyományörző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglalja.

A jászkun néphagyományörzés célja múltunk értékeinek átörökítése, éltetése.

1. Jászkun néphagyományörző tevékenységek tartalma

Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja a gyerekeket. A gyerek kíváncsiságából fakadóan nyúl a természetes anyagokhoz: az agyaghoz, gyapjúhoz, fonalhoz, bőrhöz és fához. Az anyagok állandó jelenléte cselekvésre készíti, fejleszti az alkotóképességét. Az elkészült tárgyak népi gyermekjátékszerek tovább motiválják a tevékenységét, gazdagítják a játékát, alkotásra kész emberré teszik. A mindennapok tevékenység-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

be jól beleilleszkedik a játékeszközök készítése. Az óvónők segítségnyújtása közben jó alkalom nyílik a beszélgetésre, a népmesék, mondókák, dalok felidézésére. A helyi népszokásokhoz fűzött, az óvónő által elmesélt történetek hatást gyakorolnak erkölcsi ítéleteik alakulására, magatartáskultúrájukra, viselkedésmódjukra.

Az udvari játékok a hagyományápoló tevékenységekkel bővülnek. A természetes anyagokkal való műveletek mellett a dalos játékok, a népi sportjátékok játszására is sor kerülhet. A dalos játékok a zenei fejlesztésben és az érzelmi nevelésben, a népi sportjátékok az állóképesség, az egészséges küzdőszellem alakításában kapnak fontos szerepet.

31.o.

Az óvoda udvara, környéke, a séták, a kirándulások, jó lehetőséget adnak a természet, a környezet megszerettetésére, az évszakok változásaiból fakadó népi időjósítások felidézésére. A gyerekeket a közösen átélt élmények a környezetükhöz kötik, amelynek védelmezőivé válhatnak.

A szülőföld szépségének megláttatása, a környezet alakítása, amelyben a gyermek közvetlenül részt vesz, alakítja vizuális látásmódját. Ez az alap, melyre a gyerekek művészetre nevelése épül.

A népi kultúra tárgyai, a népköltészet alkotásai a gyermek érzelmein át hatva épülnek be a gyermek ízlésvilágába. Zenei, irodalmi és vizuális nevelése is e „gyökerekből” táplálkozik, amelynek anyaga a népművészet értékes és szép alkotásai.

A mindennapi élet tevékenységei és a jeles napok a jászkun néphagyományokban szorosán összetartoznak. Az óvodában megünnepeelt jeles napokkal színesebbek lesznek a hétköznapiak, és fel lehet kelteni a gyermekek érdeklődését az egyházi és az úgynevezett „zászlós ünnepek” iránt is.

A névnapok közül elsősorban azok váltak jeles napokká, amelyekhez történelmi események, természeti megfigyelések és bizonyos munkafolyamatok kapcsolódtak.

2. Óvodai ünnepnapok, jeles napok

A program tartalmából fakad, hogy a jászkun néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait és a népszokásörző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

a) A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei

Óvodánkban hagyománya van a gyerekek **születésnap**i köszöntésének, számukra ez várva- várt esemény. A gyermek központba kerül, társai ráfigyelnek, vele törődnek, őt “ünneplik”. A szülőkkel közösen elfogadott köszöntési mód, a vidám ünneplés az érzelmi szükségletek kielégítését szolgálja.

A gyerekek számára fontos ünnep az **Édesanyák ünnepnapja**. Az anya köszöntésére a gyerek érzelmetli aktivitással készül. Az óvónő az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza, az ajándék-készítés segítségével és nem a szereplésre koncentrál. Az ünnepnap akkor teljeseedik ki a gyerek számára, ha bensőséges, az “anya ölében ülés”, a közös cirógató játék által újraéli az anyából sugárzó biztonságot.

32.o.

Az **évváró** műsort az éves anyagba már előre beépített dalokból, versekből állítjuk össze, megkönnyítve a közvetlen felkészülés időszakát. Az évváró igazán ünnepi alkalom arra, hogy a nagycsoportosok elbúcsúzhassanak az óvodától, társaiktól, felnőttektől, számot adhatnak magukról, tudásukról. A műsor összeállításánál mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait. Az előadás megszervezésekor az igényességre és a színvonalasságra törekszünk.

Az óvodában megjelenő felnőttek világához kapcsolódó ünnepek a gyerekekben érzelmi benyomásokat keltenek. Az ünnep értelmét később szerzett ismeretek világítják meg.

b) A mindennapokhoz kapcsolódó jászkun hagyományőrző életmód szokásörző napjai

Jeles napok, ünnepnapok

- a népszokásörző jeles napok,
- a természetóvó jeles napok.

A népszokásörző jeles napok (egyházi és világi ünnepnapok) cselekményeit meghatározott rituálék szabályozzák:

- Szüret (szeptember vége, október eleje)
- Mihály nap (szeptember 29.)
- Teréz nap (október 15.)
- Márton nap (november 11.)
- András nap (november 30.)
- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Karácsony (december 24-25-26.)
- Mikulás (december 6.)
- Luca nap (december 13.)
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)
- Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Redemptio, a jászkun önmegváltás emléknapja (május 6.)
- Pünkösöd (Húsvét utáni 50. napon)

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A hazafiságra való nevelést, a szülőföld iránti szeretetet, kötődést erősítjük március 15-ről való megemlékezésünkkel. Legfőbb elvünk az érzelmi megközelítés, ráhangolódás.

A következő *Szentelek életét* több héten át tartó komplex projekt formájában dolgozzuk fel az életkori sajátosságok figyelembe vételével:

- Szent Anna – óvodánk névadó szentje
- Szent Márton – városunk védőszentje
- Szent Miklós
- a Szent Család

33.o.

⇒ Óvónő az ünnepnapokban

Az ünnepi készülődések élményeit a felnőttek bensőséges, hittel teli ünnepelni tudása teszi maradandóvá. Ezt a hitelességet erősítjük az öltözékünkkel és az ünnepnapok máságával. Az ünnepi készülődésben az érzelemfokozó hangulati elemeket helyezzük előtérbe, az ünnepnap, a gyermeknek a kiteljesedést adja. Egyes ünnepek előkészítésébe *bevonjuk a szülőket*. Alkalmat teremtünk a jász-kun néphagyományokhoz kapcsolódó szokások megismerésére.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- ❖ **Külső világ tevékeny megismerése:** jeles napokhoz, ünnepekhez, emberélet fordulóihoz kapcsolódó népi jóslatok, megfigyelések, hiedelmek, szokáscselekvések, rítusok megismerése.
- ❖ **Verselés, mesélés:** jeles napokhoz, ünnepekhez, emberélet fordulóihoz kapcsolódó népmesék, mondókák, rigmusok, időjósolások, névcsúfolók, csúfolódók, találós kérdések.
- ❖ **Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc:** jeles napokhoz, ünnepekhez, emberélet fordulóihoz kapcsolódó mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- ❖ **Kézműves tevékenység:** sodrás, fonás, nemezelés, agyagozás, mézeskalácssütés, bőrözés, szövés, növényi alapú játékok készítése...
- ❖ **Mozgás:** népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése.

Az óvodapedagógus feladatai a jász-kun hagyomány ápolás területén:

- A jász-kun hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának és fejlettségi szintjének megfelelően a gyermekek számára örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, azok beillesztése a nevelési folyamatba.
- Néprajzi ismereteinek folyamatos bővítése.
- A hagyományőrző tapasztalatszerzés feltételeinek és lehetőségeinek megteremtése.
- A gyermekek és a szülők számára a jász-kun néphagyományok megismerésének a megteremtése, azokhoz való kötődésének elősegítése.
- Az óvoda környezetalakításában a jász-kun hagyományok elemeinek a megjelenítése.
- A folyamatos napirendbe és a játéktevékenységbe ágyazottan tervezni és szervezni a hagyományőrző tevékenységeket.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Komplex feladatok, melyek áthatják az összes tevékenységi ágat:

- ❖ A jászkun néphagyomány ismeretének a megalapozása, szellemi örökségünk átadása.
- ❖ A népi nyelvezet megértése, sajátosságainak megismerése a népmesék, mondókák, népi játékok, népdalok által.
- ❖ A gyermekek megismertetése a helyi és környékbeli népszokásokkal, népi ünnepekkel, népművészeti alkotásokkal.
- ❖ Az esztétikai érzék fejlesztése.
- ❖ A hagyományos paraszti kultúra, a népművészet értékei szélesebb körben történő megjelenítése az óvodai élet mindennapjaiban.
- ❖ A gyermekek minél szélesebb körben történő megismertetése a kézműveskedéssel, a természetes anyagok felhasználásával. Annak elősegítése, hogy megismerjék az anyagokat és az eszközöket, készség szinten sajátítsák el ezek alkalmazását.
- ❖ A gyermekek számára a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kötő helyi népszokások elsajátíttatása.
- ❖ A gyermekek ismereteinek megalapozása a Jászkunság tárgyi hagyományairól, a népi díszítőművészetéről.
- ❖ Annak megvalósítása, hogy a gyermekek sajátítsanak el minél több hagyományos népi játékot.

34.o.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. Hitre ébresztés

Cél:

Gyermekeink megismertetése a katolikus hit gyökereivel játékos formában, az igaz értékek megerősítése bibliai példákon, szentek életén keresztül. A feltétel nélküli szeretet és elfogadottság élményének megélése a gyermek számára.

35.o.

Feladatok:

- Ismerkedés a teremtő gondviselő, szerető Istennel, Jézussal és édesanyjával, Máriával.
- Hazaszeretetre nevelés: kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegetartó, hagyományörző népi kultúránk segítségével.
- Szép magyar beszéd elsajátítása, választékos, tiszta kifejezések: versek, imák, bibliai történetek hallgatásán keresztül.
- Életkornak megfelelő vallásos énekek gyakorlása.
- A katolikus ünnepekhez kapcsolódó hagyományok, vallási történetek megismertetése.

1.1. A hitre ébresztés és a hagyományörzés kapcsolata

Katolikus óvodában dolgozó pedagógusként feladatunk, hogy ápoljuk a keresztény hagyományokat, mutassuk meg az ünneplés vallásos tartalommal való megtöltésének lehetőségeit a családoknak, és ismertessük meg a gyermekekkel hagyományos ünnepeink vallási eredetét. A keresztény ünnepek megünneplésével hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is.

1.2. A tevékenység tartalma

A vallási alapismeretekkel történő ismerkedés az óvodába lépés első napjától elkezdődik, hogy beépüljön katolikus nevelésünk egészébe. A heti rendszerességgel szervezett tevékenység témái a katolikus ünnepek köré csoportosulnak.

A témák feldolgozása során kiemelt szerepet kap a Krisztustól tanult erények (felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség) fejlesztése.

A gyermekek ismerkednek a katolikus vallási élet eszközeivel (Egyház, egyházi év, liturgia, szentek élete).

A tevékenység során kiemelt szerepet kap a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

Legfőbb témák a **liturgikus év eseményei:**

- karácsonyi ünnepkör,
- húsvéti ünnepkör, (az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése)
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel,
- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése,

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- közös szentmise-látogatás a szülőkkel (ovis mise évente 2 alkalommal),
- imádságok, dalok tanulása.

1.3. Az óvónő a folyamatban

Óvodapedagógusaink ismerik a hitélet jellegzetességeit és a katolikus vallás liturgikus elemeit. Úgy gondoljuk, hogy nevelési folyamatban részt vevő személyek fontos jellemzője a hitre való készség. Ezt nem elvárjuk egymástól, hanem tapintatosan efelé segítjük egymást.

Nevelőtestületünk folyamatosan törekszik vallási, bibliai ismereteinek bővítésére és együtt dolgozunk azon, hogy hogyan tudnánk közösen megszerzett ismereteinket beépíteni óvodai nevelésünk mindennapjaiba.

36.o.

Ezen törekvéseink eredményeként elmondhatjuk, hogy **a hitre nevelés átszövi az óvodai életünket**, hiszen jelen van:

- a köszönési módban (az atya és a hitoktató felé),
- a szervezett formában megvalósuló „hitre ébresztés” tevékenység során,
- a déli étkezés előtti és utáni imádságban,
- és a templomlátogatások során.

Minden csoportszobában jelen van a fából készült, kézzel festett **kereszt**, és az **oltár** ami a lelkiélet középpontját jelenti a csoport életében. Vallásos tartalmú tárgyak vannak a csoportszoba oltárán, ezek a tárgyak kapcsolódnak az egyházi év megfelelő időszakához. Így próbáljuk megteremteni a gyermekek lelkében az ünnepekre való készülődés különleges hangulatát.

A heti 1 alkalommal szervezett **„hitre ébresztés”** tevékenységet óvodánkban **hitoktató** tartja a csoportokban, ahol az óvodapedagógus is jelen van. Segítjük, támogatjuk a hitoktató munkáját. Együttműködünk vele a tervezés és a megvalósítás során egyaránt.

Az **óvónők** által heti rendszerességgel vezetett **„lelki percek”** az érzelmi-erkölcsi nevelésünk fontos részét képezik. Lelki beszélgetéseink alkalmával a gyermekekben alakítjuk a legfontosabb erkölcsi normák és erények elfogadásának képességét. Örökérvényű igazságokat dolgozunk fel a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően (szeretet, segítség, igazmondás, egymásra figyelés, bocsánatkérés, vigasztalás, szelídség, hála, türelmes-ség...).

Az erre a célra kialakított helyen gyertyát gyújtunk. Ha mindenki elhelyezkedett, beszélgetést kezdeményezünk. Az év folyamán feldolgozzuk a liturgikus év egyes eseményeit. Foglalkozunk erkölcsi témákkal, és ide tartoznak az aktuális ünnepek, megemlékezések is.

Megismertetjük a gyermekeket a templommal, annak külsejével, berendezéseivel. Formáljuk a templomban történő helyes viselkedés szokásait. A nagyobb ünnepek alkalmával (pl. Karácsony, Húsvét) óvodásainkat családjukkal együtt hívjuk a templom gyermekmiséire. Az ünnepek jelentőségét azzal is fokozzuk, hogy jócselekedetek gyűjtésével tesszük teljesebbé az ünnepi várakozás idejét.

Feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk ünnepelni. Arra törekszünk, hogy az ünnepeket érzelmi tartalommal töltsük meg és kiemeljük a mindennapi élet eseményeiből

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

(szép abrosz, ünnepi ruha, égő gyertya, egy szál virág, stb.). Az ünneplést előkészítjük és lezárjuk. Engedjük, sőt törekszünk arra, hogy a gyermekek minél aktívabban vegyenek részt az ünnep előkészítésében és lezárásában, átélhessék azok örömét. Arra próbáljuk rávezetni őket, hogy az igazán értékes ajándék az, ami saját magukból fakadóan adnak. (Ajándékozhatunk versmondást, éneklést, mesejátékot, rajzot, ölelést, simogatást, mosolyt, stb.). Az ünneplésnek megvan a maga szertartása, üzenete, amivel megismertetjük a gyermeket, ezáltal lelkileg gazdagítjuk őket. Az egyházi év, számtalan lehetőséget kínál erre. A megemlékezések nagy részét a lelki beszélgetések anyagában dolgozzuk ki. Kialakítjuk helyi sajátosságainkat, melynek során a jeles napokat ünneplés, illetve megemlékezés keretében csoportokban vagy óvodai szinten valósítjuk meg. Tudatosítjuk, hogy akkor teljes az ünnep, ha mindannyian átéljük annak örömét.

37.o.

Intézményünk hitoktatója a nevelési évre összeállítja óvodánk vallásos és erkölcsi nevelésének konkrét programtervét, mely segédanyagként szolgál az óvodapedagógusok számára valamint a szülők tájékoztatásához is nagyban hozzájárul.

A csoportszobában **bibliai sarkot** alakítunk ki, ami lelki beszélgetéseknek és a bibliai történeteknek a színtere.

A **szülőket** igyekszünk segíteni abban, hogy az óvodában kialakított értékrendet fogadják el, majd vallják magukénak az eredményes együttnevelés érdekében.

Lehetőséget teremtünk a családok bekapcsolódására a gyermekmiséken és más egyházközségi programokon való részvételre.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szerető, elfogadó légkörben éljék meg az összetartozás élményét, s az iskolába lépés idején is fogékonyak legyenek a hit befogadására, illetve továbbélésére.

1.4. Alapfeladatok megjelenése a hitre ébresztésben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a hitre ébresztés során

A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből. Ezért nem lehet elég korán elkezdni ennek a nagyszerű értékrendszernek a kialakítását.

A keresztény nevelés magában foglalja minden emberi cselekedet, érzelem, családi és társadalmi élet tevékenységének összességét.

Katolikus nevelésünk célja, elősegíteni a gyermekek, a szülők és a magunk keresztény lelkületének kialakítását, megtartását, a gyakorló keresztény szeretet által.

Óvodánkban a családok egy része gyakorolja katolikus vallását, a többi szülő pedig elfogadja, hogy gyermeke keresztény nevelésben részesüljön.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a hitre ébresztés során

A hitoktató által megvalósított lelki beszélgetések kiválóan alkalmasak a gyermekek érzelmevilágának formálására.

Az óvodában feldolgozásra kerülő bibliai történetek, ill. a szentek életének példaadó útmutatása elősegíti olyan emberi tulajdonságok kiemelését, mint a szelídség, az alázat, a türelem, vagy a megbocsátás. Egyértelművé teszik gyermekeink számára a jó és a rossz közötti különbséget.

A „lelki percek” témáinak feldolgozása során adódó lehetőségek kihasználásával a csoport viselkedési szokásait is hatékonyan tudjuk erősíteni, segítenek a gyermekeknek megis-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

merni az alapvető erkölcsi normákat, szabályokat, melyek mindannyiunk számára kötelezőek, pl. egymás segítése, alkalmazkodás, összetartozás, felelősségtudat, egymás iránti tisztelet, béke, békesség érzésének megtapasztalása, becsületességre, igazmondásra nevelés.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a hitre ébresztés során

A magyar nyelv szépségeinek megéreztetésére, az életkorhoz illeszkedő, választékos beszéd mindennapi óvodai alkalmazásán túl kiváló lehetőséget nyújtanak ezek a kezdeményezések, hiszen a bibliai történetek, vagy a rövid gyermeki imádságok egyaránt szolgálják a gyermekek szókincsének sajátos bővítését és a hitre nevelés céljait is.

38.o.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Alapvető ismeretekkel rendelkeznek a Teremtőről, a Szent Családról.
- 2) Ismernek néhány napi tevékenységhez kapcsolódó imát (étkezés előtti, utáni, lefekvés előtti).
- 3) Ismerik legfontosabb egyházi ünnepeink vallási eredetét (Húsvét, Karácsony).
- 4) Tájékozottak az óvodában megismert szentek életével kapcsolatosan (Szent Anna, Szent Márton, Szent Miklós).
- 5) Ismernek néhány – saját hangterjedelmüknek megfelelő – vallásos tartalmú éneket.
- 6) Ismernek néhány bibliai történetet (Vízözön, Ádám és Éva története, Teremtés).

2. Játék

Cél:

Játék során a gyermekeink sajátítsák el az életkoruknak megfelelő intellektuális, mozgásos, szociális ismereteket, melyek birtokában képessé válnak egyéni ötleteiknek kibontakoztatására, a szabad képzettársításra.

Feladatok:

- A játék feltételrendszerének biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, és élményszerzés minden játéktípushoz).
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszédképességének és a közösségi magatartásformáknak fejlesztése a játékban.
- A természeti, emberi, tárgyi környezetben szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban.

2.1. A játék és a hagyományörzés kapcsolata

A régen feledésbe merült, vagy éppen a mai generációk számára már ismeretlen játékok, népszokások, néphagyományok hagyományörző tevékenységek, játékeszköz

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

készítések felelevenítése az óvodás életkorhoz leginkább illeszkedő hagyományőrző tevékenység. Ezzel színesedik, gazdagodik a gyerekek élete, bővül a nevelés eszköztára. Ez a komplex hatásrendszer nyugodt játéklétkörben, kiegyensúlyozott derűs, óvónői viszonyulással érhető el.

2.2. A játék feltételrendszere

A hagyományőrző tevékenységek beiktatásának a tartalmas, elmélyült játék az alapja. A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségeinek kibontakozásához szükséges a feltételrendszer végiggondolása.

39.o.

A **légkör** nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.

A **hely** a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakozását szolgálja. A gyerekek közreműködésével állandó és ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat alakítunk ki. Ügyelünk arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. A mindennapok hagyományőrző tevékenységeinek gyakorlására kialakított kézműves sarokban a közösen gyűjtött, illetve vásárolt természetes anyagok, kellékek játékgazdagító lehetőségeket nyújtanak.

Az építőjáték állandó helyet kap, így a nagyméretű elemekkel, textíliákkal az építkezés több napon keresztül folyhat. A gyerekek a csoportszoba kisebb, mozgatható bútorait, a térelválasztó elemeket is saját elgondolásaik alapján variálják játékaikban (pl.: hintó-, vár-, barlang-, stb. építések).

A játék további helye az *udvar*, melyet csoportonként tagoltunk. Az adott udvarrészen átértékelt játék és környezetalkotó élmények hatására a területet mindinkább a sajátjuknak érzik. Gondozzák, a szülőkkel gazdagítják, "felelnek rendjéért". Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett a népi játékok játszására, népi játék-készítések, kismesterségek gyakorlására is. A csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron folytathatók.

Az óvoda területén kívül is adódhat hely játékokra pl.: játszótéren, családi házaknál kertekben, kirándulások alkalmával erdőben, réteken, stb. *Fontos* az óvónő helyismerete.

A **játékidő** a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. A gyerekek a délelőtt elkezdődő játéktémát nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják. Addig folytatódhat a kedvelt tevékenység, amíg az a gyerekek számára érdekes, élményt és örömet adó.

A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Időlegesen megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a hagyományőrző kezdeményezések, tevékenységek helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem borítja fel. A konkrét szervezést igénylő kötött időpontú tevékenységek kivételt képeznek (pl.: testnevelés, bábszínház, kirándulások, stb.).

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A **játék eszközei**. A mai kor játékipaca ezrével kínálja a különféle játékeszközöket. A jó ízlésnek, a játék funkciójának nem minden játék felel meg. A játékszerek megválogatásában tükröződik az óvónői igényesség. Arra törekszünk, hogy a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést.

A mai játékeszközöket harmonikusan egészítik ki az ősi-népi játékeszközök, rongybabák, falovacska, stb. Értékük az alábbiakban rejlik:

- természetes anyagból készültek,
- kapcsolódnak a természeti környezethez,
- hordozói egy sajátos ízlésvilágnak, ízlésformáló hatásúak,
- fellelhetőek a felnőttek munkaeszközeinek, használati tárgyainak kicsinyített másai,
- az eszközökben megjelenik az egyszerű ember találékonysága, furfangossága (pl.: ördöglakat, bűgőcsiga, diópergettyű, stb.).

40.o.

A játékeszközök lehetnek még, a környezetben fellelhető dolgok is: kavics, falevél, bot, ágdarab...

A *dramatikus játékeszközök* ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására. Az esztétikus textíliák, a színes leplek, az ízlésesen elkészített korona, palást, tarisznya, mind elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak, spontán "mint-ha" játéknak. Ezek az anyagok az építő játékban is új színfoltként jelennek meg.

A gyermeki önkifejezőmódokat a *bábozás eszközei* teljesítik ki. Fontos a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye.

2.3. A játék tartalma – 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták

1) Gyakorló vagy funkciójáték

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismétlése során szerzett örömök miatt a gyermekek nehezen hagyják abba. E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyermekek.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

2) Építő játék

Arra törekszünk, hogy a gyermek a **konstrukciós játék**ában minél gyakrabban élje át az „én készítettem” alkotás örömét, mert ez az érzés további felfedezésre sarkallja. Ennek eredménye lehet a sokféle formájú játékelemből kialakított forma-, szín- és térvariált gazdagság.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

3) Szimbolikus és szerepjáték

A mi feladatunk, hogy segítsük az önkéntességnek, a szabad választásnak, az önállóság-
nak az érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, a szerep ki-
osztásában, a játékszerek, eszközök kiválasztásában, a játékhelyzet kialakításában. Gon-
doskodnunk kell arról, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat, és rendelkezés-
re álljanak a játékhoz szükséges feltételek.

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük.

- amikor a kisgyermek a saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti (pl. baba tologatása)
- másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. főz a babaszobában).

A kicsik játékában a feltételek biztosítása kap inkább teret, a papás-mamás játék, a fodrá-
szos, orvosos, kalauzos játék, ezek mindegyike egyszerű mozzanatokot jelenít meg együtt-
lét, együttmozgás formájában. A gyermekek szerepvállalását indirekt módon segítjük. A
szerepjátékhoz nem feltétlen szükséges nagyméretű állandó helyet kialakítani, pl.: fod-
rász-saroknak, boltos-játéknak babaszobának. A gyermekeknek megengedjük, hogy a
tereket is önállóan kialakíthassák.

4) Dramatikus játék

Ezek elsősorban óvónőink kezdeményezésére történnek. A gyermekek spontán vesznek
részt benne. Így észrevétlenül segítheti viselkedésük alakítását is.

Biztosítjuk a különféle eszközöket, jelmezeket, melyhez a gyermekek bármikor hozzáfér-
hetnek, akkor is, ha éppen más témájú szerepjátéknál szeretnék felhasználni. A gyerme-
kek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő
feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek – a saját elgondolásuknak megfelelő-
en – vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásai reprodukálják.

A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásába, helyes viselkedési for-
mák elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában.

5) Bábjáték

Felhasználjuk a bábót a népmesék, versek, rövid elbeszélések, zenehallgatási darab elő-
adása vagy szemléltetése során, ill. a hét bármely napján olyan szituációs helyzetekben
(pl. beszoktatásnál, szokásrendszer kialakításánál) amikor az óvodapedagógus ezt szük-
ségesnek látja.

A bábjáték sajátosságai azonosságokat mutatnak az óvodáskorú gyermek fejlődés-
lélektani törvényszerűségeivel. A bábjáték érdekessége, élményűjtő-, érzelmi ereje,
komplex jellege folytán a gyermeki személyiség megismerésének és fejlesztésének legha-
tásosabb eszköze. Az élmények forrásai az óvónői és gyermeki bábjáték, a közös bábkeszi-
tő tevékenység, valamint esetenként bábszínházi előadások lehetnek.

6) Mozgásos játék

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága, és életszerűsége,
a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai
nevelésünkben. A mozgásos játék domináns eleme az aktív mozgás.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Az általunk kezdeményezett mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját, és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják.

7) Szellemi játékok

A szellemi játékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játéksituáció a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Feltétele a játékeladat fokozatos tudatosítása és kiemelése, továbbá a játékszabályok érvényesítése.

42.o.

8) Népi játékok

A népi játékok tartalma, formája rendkívül sokrétű. Sajátos játékanyaga visszatükrözi az adott nép termelés- és életmódját, gondolat- és érzésvilágát.

Fő típusai: énekes – táncos játékok, mondókás játékok, dramatizáló játékok, társasjátékok és vetélkedőjátékok, mozgásos játékok (üldöző – rejtőző, üldöző – menekülő, pástorjátékok, küzdő- erőkifejtő, labdajátékok).

A népi játékok programunk sajátosságaiából következően – óvodai életünk különböző tevékenységi formáiban is jelen vannak.

2.4. Az óvónő a folyamatban

Az óvónő elemzőképessége, intuíciója ad eligazítást abban, hogy az adott gyermeki játék igényli-e egy újabb ötlet, vagy eszköz adását. Mérlegeljük, jelent-e továbblépést, ha bekapcsolódunk (nem irányítunk!) és egy-egy apró cselekvéssel, mozzanattal új lendületet adunk, perspektívát kínálunk.

A hagyományos játékeszközök motiváló hatása mellett gondoskodunk a dramatikus népszokások játékaikhoz szükséges kellékekről, hangulati elemekről. Viselkedésünkkel közös játékokra inspirálunk. A színvonalas óvónői bábjáték hatására a gyerekek kedvelt tevékenységévé válik a bábozás.

Élmények nyújtásával gazdagítjuk a játékot. Az együttes játékban az óvónő lehet egyenrangú játéktárs, alárendelt irányított, vagy mintaadó modell is. Mintaadásunk a gyereket utánzásra készíti. A gyereket az utánzás mellett a szabályok is segítik az eligazodásban.

A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljesebbé válik, ezt tiszteletben tartjuk, a gyerekek által vállalt szabályokkal együtt. A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok. Szokássá válásukkal megteremtik a játéktevékenység nyugalmát a teremben és az udvaron.

2.5. Alapfeladatok megjelenése a játékban

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a játékban

A társakkal folytatott közös játék tág teret enged számunkra a lélek gyümölcseinek (szerelem, öröm, béke, szelídség, türelem, kedvesség, jószág) megéreztetésén keresztül a katolikus értékek erősítésére a gyermekekben.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a játékban

Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása megjelenik a játék során fellépő kooperációban, melyet az óvónő megerősítése tesz tudatossá. A játékban a megfigyelhetjük a gyermekek érzelmi állapotát, viselkedését. A játékban a gyermekek megtanulják a sok pozitív példa alapján önállóan megoldani konfliktusaikat. A játékban lehetőség van a feszültségek és kudarcok túrésán keresztül a megvigasztalódás, kibékülés, a kreatív konfliktusmegoldás megtanulására.

43.o.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a játékban

A játék számos lehetőséget nyújt a gyermekek kommunikációs képességeinek fejlesztéséhez, hiszen a társas érintkezés nélkülözhetetlen eleme a közös játéknak.

Az óvónő beszéde, gesztusai modellértékűek a gyermekek számára a szókapcsolatok, a nonverbális jelzések, a beszéd hatáselemeinek megfigyelése tekintetében.

Kiemelt helyet kap ezen a téren a dramatikus játék és a bábjáték, ami a hangszínnel, hangerővel bánni tudást a leginkább segíti.

A tudatosan tervezett anyanyelvi játékok mintát adnak a gyermekeknek az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez.

Feladatunk a szabad játékban a nyelvi formák gazdagítása, az elfogadott normák helyes megfogalmazása, a beszédkedv motiválása, a meghallgatni tudásra szoktatás, és hiteles válaszadás a kérdésekre.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Építőjáték során eredményességre törekednek, képesek bonyolultabb alkotások létrehozására
- 2) A játéktémát napokon keresztül folytatják társaikkal
- 3) Képesek szerepvállalásra és a szerepek elosztására
- 4) Képesek szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására
- 5) Képesek megérteni és elfogadni játszótársaik elgondolásait
- 6) Napi rendszerességgel igénylik a mozgásos játékokat
- 7) Képesek bonyolultabb szellemi és szabályjátékok megtanulására, szabályok betartására
- 8) Az udvaron is változatos és tartalmas játéktevékenységre képesek
- 9) Vigyáznak a játékeszközök épségére használat után a helyére rakják azokat

3. Verselés, mesélés

Cél:

Érdeklődjenek gyermekeink a művészi értékű irodalmi művek iránt. Alakuljanak ki bennük olyan személyiségjegyek, melyek elősegítik érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésüket.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Feladatok:

- Az irodalmi anyag igényes összeállítása - a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével - elsősorban a magyar népköltészetből. Az optimális egyensúly megteremtése a magyar és a külföldi mű és népmesék, a hagyományőrző és a kortárs irodalom között. Jelenlenek meg a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi az életkori sajátosságok maximális figyelembe vételével.
- Művészeti értékek közvetítése verssel, mesével, mondókéval, dúdolóval, ritmussal, mozdulattal, szavak egységével, érzelmi élmények biztosításával.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése vers, mese, bábjáték, dramatikus játékok segítségével.
- szép iránti fogékonyság felébresztése, a szép élvezésének és a szép kifejezése képességének megalapozása, a gyermekek esztétikai érzelmeinek gazdagítása.

44.o.

3.1. Az irodalom és a néphagyományőrzés

A néphagyomány-ápoló óvodai programban a mese, vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”.

3.2. Az irodalmi anyag tartalma

Az óvodáskorúak verse elsősorban a **népi mondóka**, melyeknek nagy része mozgással is lejátszható. Ezen mozgásos játékok nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordínáció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, az egymásra figyeléshez, testünk, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában. Játzásuk, gyakorlásuk hozzájárul az óvónő és gyermek közötti intim kapcsolat kialakulásához. Ilyenek: *a felnőttek játéka a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák*, stb.

A gyerekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, ezért arra törekszünk, hogy lehetőleg minden nap hallgassanak **mesét**. A mese egyben reális gondolatokat is közöl a gyerekekkel. Közli, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is. Általa a gyerek etikai világképet kap. Népmesék lehetnek: *állatmesék, novellamesék, tündérmesék*.

A néphagyomány-ápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és dramatikus népszokásoknak.

A népköltészetten túl klasszikusaink, mai magyar költőink, gyermekek számára írt **versei, elbeszélései** is helyet kapnak az irodalmi anyagban. Főleg a gyermekek számára kedvelt ritmikus, szójátékos, gyermekekről, állatokról szóló, költői képeket tartalmazó, és humoros verseik felhasználása ajánlott. *Fontos* az anyagválogatásban az egyensúly megteremtése.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A vers, mese anyagában megjelenik az aktualitásnak megfelelően egy-egy vallásos tartalmú vers, irodalmi alkotás is.

Helyet kapnak irodalmi nevelésünkben a **bibliai történetek**. Figyelmet fordítunk ezeknek a történeteknek a feldolgozására beszélgetés, dramatizálás keretein belül is. A szentek életének megismerését is irodalmi feldolgozások segítségével tesszük komplexebbé (korcsoportnak és fejlettségi szintnek megfelelően).

A meséket, valamint a bibliai történeteket és a szentek életének történeteit igyekszünk elkülöníteni egymástól (helyszín, jelzés...).

45.o.

A versek, mesék, bibliai történetek ismétlése tehát dramatizálással „színházi” élménye. A kicsiknél még inkább a paraván nélküli, az óvónó játékát közvetlenül érzékelhető módon, a nagyobbaknál már többféle módon történhet. A bábozás szerepe fontos, mert a báb szóra készlet. A mese, vagy a dramatikus népszokás élménye, a játszásra ösztönző népszokás jelenléte a gyereket spontán dramatikus játékokra készítik.

3.3. Az óvónó a folyamatban

A mese előadásmódja óvodapedagógusaink részéről megfelelő felkészültséget követel. Előadáskor a hanghordozásunkkal, gesztusainkkal, mimikáinkkal, sejtelmességünkkel juttatjuk kifejezésre, hogy amit elmondunk, nem játszódhat a megszokott környezetben.

Az óvodai csoportokban általában a mese és a vers hallgatásának állandó helyet teremtünk. A megfelelő ráhangolást és nyugalmat óvodapedagógusainknak kell megteremteni. Az igazi meséhez tehát csend szükséges. A napi rendünkben nélkülözhetetlen a rendszeres, elalvás előtti mesemondás.

A mese kiválasztása – egész évre – körültekintő, átgondolt munkát igényel. Mindenkor a gyermek érdeklődését, fejlettségét tartjuk meghatározónak. Fontos feladatunk a szülőkkel megértetni az otthoni rendszeres mesélés fontosságát. Beszélünk arról a szülőkkel, hogy bármilyen rövid, de rendszeres együttlét és az előszóban történő mesélés mennyire fontos a kisgyermek számára.

Lehetőséget biztosítunk saját vers és mesealkotásra annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, mely a gyermeki önkifejezés egyik módja.

3.4. Alapfeladatok megjelenése az irodalmi nevelésben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása az irodalmi nevelésben

Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyermekek világgépének kialakulásához, gazdagítja, színesebbé teszi lelkivilágukat.

A bibliai történeteken keresztül a keresztény ember helyes magatartását, erkölcsi normáit (pl. szorgalom, türelem, szülők iránti tisztelet, jószívűség, kitartás, egymás, ill. gyengébbek segítése) megerősíthetjük gyermekeinkben.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása az irodalmi nevelésben

A népmesék, mondókák, az irodalmi művek hallgatása, mondogatása közben erősödik az egymás iránti figyelem, az összetartozás érzése is. Az irodalmi élmény érzelmeiket vált ki a gyerekekben. A gyerek átéli a sok pozitív érzelmeket, örömet, boldogságot, lelkesedést.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

dés, csodálkozás, derű mellett a negatív érzéseket, igazságtalanságot, szomorúságot, bánatot is.

Konfliktuskezelési módjuk, problémamegoldó készségük a népmesei minták hatására alakul. A népmesék cselekménye állásfoglalásra készíti a gyereket, ami erkölcsi érzékük, avagy ítélőképességük alakulását segíti.

▷ *Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása az irodalmi nevelésben*

Az óvónői beszédminta alapján a befogadás, a gyakorlás által a gyerekek kiejtése csiszolódik, gyarapodik szókészletük. A mechanikus bevésésből fakadó sikerélmény ösztönzően hat a gyerek tanulási folyamatára. Anyanyelve, irodalmi szépezzéke tökéletesedik.

46.o.

A gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- 1) A gyermekek igénylik és szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat
- 2) Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és emlékezetből képesek felidézni 7-8 mesét
- 3) Tudnak meséket, történeteket elmondani, kitalálni
- 4) Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik
- 5) A drámajáték és a bábjáték során a kapcsolatteremtés változatos formáit elsajátítják: közlés, érintésmódok, testjelzések és szívesen vállalnak szerepeket
- 6) Beépítik szókincsükbe a mesékben gyakran szereplő kifejezéseket
- 7) Azonosulnak a pozitív mesehősökkel
- 8) Vigyáznak a könyvekre, igénylik azok nézegetését

4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

Érezzenek rá gyermekeink a közös éneklés és játék örömeire. Formálódjon zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk. Sajátítsák el zenei anyanyelvünk alapjait.

Feladatok:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkoruknak és képességszintjüknek megfelelő összeállítása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A magyar néptánc elemeiből az óvodáskorban elsajátítható táncos mozgások és népi játékok, a hagyományok megismerésének, továbbélésének elősegítése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

4.1. A néphagyományörzés és a zene kapcsolata

A mondókák, népi játékok a népdalok, hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor érzelmeiket, örömeiket, bánatukat is ekképpen fejezték ki. Gyermekeiket éneklés-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

re ringatták a bölcsőben. Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszere. Erre a néphagyományra építkezve alakítjuk ki zenei nevelésünket, juttatjuk a gyerekeket sajátos élményekhez, tesszük gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világukat.

4.2. A zenei nevelés tartalma

A program zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- a népi mondókák,
- a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos-játékok,
- a zenehallgatás dalanyaga (hangulatokat, érzelmeket közvetítenek, mintát nyújtanak),
- az énekes népszokások,
- a készségfejlesztés zenei elemei.

47.o.

a) **A mondókák** játékok szerint: ölbevevős, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók, stb.

b) **A dalos játékok:** állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas játékok, kapus játékok, küzdő játékok, sorjátékok, csúfolók, stb.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Dalos játékok ill. dalok kiválasztásának szempontjai:

- kapcsolódjon az adott évszakhoz, ünnepekhez (óvodában megtartott ünnepekhez)
- könnyen elsajátítható legyen
- hangkészlete alkalmazkodjon a gyermekek életkorához, fejlettségéhez
- pozitív érzelmeket közvetítsen
- érzelmileg is rá tudjon hangolódni a gyermek.

Az óvodapedagógus saját maga választja meg az egész éves mondóka- dalanyagot és zenehallgatási anyagot. A gyermekeket a népi dalanyagon kívül, meg kell ismertetnünk a kortárs művészeti alkotásokkal is. A megfelelő alkotásokat nagy körültekintéssel szükséges kiválogatnunk, amely tudatos kutató- tervező munkát igényel.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. A mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben fontos szerepet játszik. Láthatatlan szállal köti őket a muzsikához, amelyet az óvónő hangszerének, zenélésének a tisztelete erősít.

A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását.

c) **A zenehallgatás** anyaga az óvónő igényes válogatását tükrözi. Az anyagot népdalok és műdalok alkotják, élő előadásmódban.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

d) Azok az **énekes népszokások** fordulhatnak elő az óvodában, amelyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez. Nem a szereplés, hanem a játék öröme, egyedi íze az, ami indokolja ezeknek az énekes népszokásoknak az éltetését. Ilyenek:

- **Lucázás.** A gyerekek kis pohárkába búzát vetnek, hogy majd hazavihessék a család karácsonyi asztalára. A fiúk szobáról-szobára járnak kisebb farönkökön, szalmán, vagy kukoricaszár kötegeken ülve “kotyolnak”, mondják mondókáikat, jókívánságaikat, énekelnek. A kapott ajándékot tarisznyájukba gyűjtik.
- **Pásztorjáték.** A nagyobb gyerekek pásztorjátéka része az ünnepre való készülődésnek, fokozva ezáltal a várakozás örömét. Karácsonykor a templomban adnak elő pásztorjátékot a szülőknek és gyermekeknek a legnagyobbak.
- **Farsang.** Az előkészületekhez hozzátartoznak a télcsúfoló dalok, tréfás mondókák énekelgetése, mondogatása, ami a farsangon folytatódik. Elkészül a “kiszebábu” is, amit a farsangi multság végén elégetnek. Ez a tél elűzését, a tavasz várását jelképezi. Farsang napján a gyermekek jelmezeiket magukra öltve ”mulatnak”.
- **Komatálzás.** Népszokásból lett gyermekjáték. A “komatálban” finom falatok vannak (pl.: a gyermekekkel közösen sült pogácsából), kóstolót visznek a többi csoportnak, akik viszonzják a kedves figyelmességet.
- **Pünkösdőlés.** A játék lovasversenyes pünkösdi királyválasztásból, vagy a lányok pünkösdjárásából áll. Lehetőség nyílik a különböző ügyességi játékok gyakorlására, a győztes pünkösdi királlyá választására. A lányok “házzról- házra” járnak köszöntésüket és jókívánságaikat elmondani. A közöttük legkisebb leányka a pünkösdi királyné, akinek barátnői kendőt tartanak sátorként a feje fölé, közben rózsaszirmokat hintenek szét.
- **Lakodalmas.** A játékra általában nyáron kerül sor, de bármikor játszható. A gyerekek az igazi lakodalom eseményeit utánozzák, közben lakodalmi csujtogatatókat, névcsúfolókat, stb. kiabálnak, párválasztó, leánykérő, kapus és egyébdalos játékokat játszanak.

48.o.

e) A készségfejlesztés zenei elemei

- Zenei hallásfejlesztés:
  - hangmagasság iránti érzék (magasabb- mélyebb)
  - hangszínérzék (hangszínek felismerése, megkülönböztetése, környezet hangjainak megfigyeltetése, zörejangok, hangszerek...)
  - dinamikai érzék (halk - hangos)
  - éneklési készség (légző gyakorlatok, artikulációs gyakorlatok, tiszta éneklés, önálló éneklés szorgalmazása)
  - hangápolás, hangképzés
  - motívum visszhang

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- Ritmuserzők fejlesztés:
  - egyenletes lüktetés megéreztetése (különösen fontos!)
  - dalok, mondókák ritmusának megfigyeltetése
  - tempóérzők fejlesztése és az ettől eltérő különbségek felismerése (gyors lassú)
  - ütemérzők fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával
  - mozgás – térforma, táncos lépésekkel való ismerkedés, gyermektánc²
  - ritmushangszerek tudatos használata

- Komplex képességfejlesztés:
  - zenei formaérzők (motívumok hosszának megéreztetése)
  - emlékezőképesség dalfelismeréssel, visszhangjátékkal (zenei memória fejlesztés)
  - improvizációs készség, kreativitás (ritmika, dallami játékok, zenei kérdés- válasz)
  - belső hallás fejlesztése, dallambújtatás

49.o.

4.3. Az óvónő a folyamatban

A zenei nevelés megkívánja, hogy az óvónő szeressen és tudjon tisztán énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással. Zenei műveltsége, a zenéhez való viszonya és zenei aktivitása meghatározza a gyerek zenei neveltségi szintjét.

A gyermekkel való ismerkedés során, a személyes kontaktus létrehozásában, az óvodai környezet elfogadtatásában, segítséget nyújt az éneklés. A mindennapos éneklés az óvónő belső igényéből fakad. Kapcsolódhat spontán kialakult játék helyzetekhez, kezdeményezhetik a gyerekek, vagy az óvónő. *Fontos* az óvónő módszertani kulturáltsága és naprakészsége, a dalanyag igényes válogatása.

Gyakran éneklünk népdalokat, amelyek hangulatfokozói lehetnek egy-egy hagyományőrző cselekvésnek pl.: tréfás dalok a farsangi készülődésben. Az ünnepvárás és készülődés hangulata énekléssel, zenéléssel, zenehallgatással teljesedik ki.

Teret, lehetőséget teremtünk a gyerek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására. A tanult mondókák, dalok, mozgáselemek gyakorlása mellett segítjük az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat: szövegben, dalban, ritmikus mozgásban.

A zenei tevékenységnek nincs meghatározott időpontja, időtartama. A nap bármely szakában a gyermekek hangulatának, kezdeményezésének, az óvodapedagógus kezdeményezésének megfelelően alakul, mégis kis-, középső ill. nagycsoportban egyaránt heti egy énektevékenységet tudatosan is tervezünk.

---

² részletesen a mellékletben

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

4.4. Alapfeladatok megjelenése a zenei nevelésben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a zenei nevelésben

Az ünnepkörökhöz kapcsolódva vallásos tartalmú dalok megismerésével is segíthetjük gyermekeink hitre ébredését.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a zenei nevelésben

A zene érzelmekre hat, élményt nyújt, aminek hatása életre szóló. A kiszámolók segítik az igazságos döntésre törekvést és a konfliktusok megelőzését. A dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait is közvetítik. Mit, hogyan illik egy lánynak, stb. A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedési szokásait adják tovább.

50.o.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a zenei nevelésben

A mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hangleadása, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a nyelv kifejezőerejét, szépségét.

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére is.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Szívesen vesznek részt a mondókázásban és dalos játékok eljátszásában
- 2) Tudnak 8-10 dalt tisztán, helyes szövegkijetéssel egyedül is énekelni
- 3) Tudnak dallam – vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni
- 4) Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni
- 5) Felismerik a halk – hangost, és tudnak halkán, hangosan énekelni, beszélni
- 6) Felismerik a gyors, lassú fogalom párokat, mozgásukban is ki tudják azokat fejezni
- 7) Felismerik a magas- mély éneklést, képesek a dalokat magasabban, mélyebben elkezdni, mozgással kifejezni
- 8) Ismerik az egyszerűbb táncleépéseket, törekszenek az egyszerűbb térformák esztétikus megjelenítésére
- 9) Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudják kísélni
- 10) A zenehallgatásban szívesen vesznek részt

5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

Fejlődjön a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. Gazdagodjon esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük.

Feladatok:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenységek feltételeinek megteremtése, az eszközök használatának a megismertetése.
- minden érzékszervvel történő tapasztalat szerzés a szépség iránti fogékonyság a közösen átélt élmények örömeinek a kialakítása.
- A műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, nemzeti szimbólumokkal való találkozáskor a gondolatok érzelmek kifejezésére való készségre nevelés.
- A gyermeki kreativitás kibontakoztatása dicsérettel, buzdítással és sikerélményhez juttatással.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek biztosítása – a különböző anyagokkal való ismerkedés, a rajzolás, mintázás és kézimunka jellegű technikák-megismertetése.
- A tevékenységhez szükséges szervezeti formák biztosítása, az ehhez szükséges szokások, szabályok elsajátíttatása.

51.o.

5.1. A néphagyományőrzés és a vizuális nevelés kapcsolata

A tárgyi népművészet anyagai, forma-, szín- és díszítő világa ma is követendő modell lehet az alkotó ember számára. A hagyományőrzésben az értékek újrateremtésével létrejön a folyamatosság. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományőrző tevékenységek, a népi kismesterségek, a növényi játékeszköz készítek gyakorlása által gazdagodnak.

5.2. A vizuális tevékenységek tartalma

Az óvodában használt és ismert tevékenységformák a hagyományőrző díszítő művészet technikáival, művészetőrző formáival bővülnek. A rajz, a festés, a kézimunka mellett megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek is.

a) Rajzolás, festés

A rajzolás és festés különböző nagyságú, felületű, formájú anyagra, a képi kifejezőkészség birtokába juttat minden óvodás gyermeket, alakítja vizuális érzékelésüket, észlelésüket és fejleszti a szem- kéz koordinációjukat, a színérzéküket, a fantáziájukat, a gondolkodásukat, a kreativitásukat, a térérzéküket, a testséma ismereteiket és alakítja az elemi képolvadási, komponáló képességüket.

A tevékenységek gyakorlása közben megtanulják a helyes ceruzafogást, az eszközhasználatlal fejlődik finommotorikájuk, lehetőségük nyílik a helyi szokások, szabályok elsajátítására.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

b) Mintázás, kézi munka

A plasztikai munkák készítésekor a különböző formák, tárgyak gyurkálása, formázása, díszítése közben a gyermekek megismerkednek az anyagok tulajdonságaival. A képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok (pl: homok, hó, agyag, gyurma, papírok stb.) használatakor tapasztalatokat szereznek az anyagok viselkedéséről, tulajdonságairól (pl: oldhatóság, nyomathagyás, karcolhatóság, képlékenységek stb.). Megismerkednek a különböző technikai elemekkel (gömbölyítés, sodrás, mélyítés stb.), a rész- egész viszonyával és fejlődik problémamegoldó készségük illetve a téri viszonyok ismerete.

A változatos vizuális tevékenységek gyakorlása közben (tépés, vágás, ragasztás, varrás) fejlődik a gyermekek kez ügyessége, finommotorikája, forma és színismerete. Megismerkednek az eszközök helyes használatával, a tevékenységek során alkalmazott szokásokkal, szabályokkal.

A térplasztikák, építmények készítésekor kialakul a gyermekek háromdimenziós látásmódja, statikai tapasztalása, esztétikai fogékonysága.

A gyermekek által készített kézimunka jellegű alkotásokkal, építményekkel fejlesztjük az alkotó, komponáló, rendező képességüket, esztétikai ízlésvilágukat, kreativitásukat.

52.o.

c) Jászkun hagyományőrző elemek

- a tájegységre jellemző népi kismesterségek technikái,
- a jeles napok ”jelkép-készítő” technikái.

A kézi munka sorában megjelennek a *kézi szövés* alapelemei: sodrások, fonások, szövések. A *játékeszköz készítése* technikáit a gyerekek utánzás után képesek elsajátítani: rongybaba vagy csutkababák, természeteszközök, pl. napraforgószár - lovacska, sátrak, kunyhók, stb.

A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében. Például az András nap utáni *adventi koszorú* készítés, a *mézeskalács* gyúrása, díszítése, a karácsonyi *gyertyaöntés*, a Luca búza vetése, a farsangi-*maszk készítése*, a húsvéti *tojásfa* díszítése, a *májusfa* szalagozás, a *pünkösdi koszorú* készítés, stb.

A megvalósításhoz szükséges természetes anyagok:

- termések: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, zöltségek stb.
- növények: nád, sás, gyékény, szalma, vessző stb.
- textíliák, fonalak, spárgák, agyag, homok, kavics.

A Kunszentmárton és vonzáskörzetében fellelhető néphagyományok, népszokások felelevenítése, az emocionális kötődés kialakítására már ebben a korban szükség van. A feldolgozott népszokásokkal megérezzük az összetartozás, a közös tevékenység örömét, az érzelmi kötődés fontosságát, a családhoz, óvodához, lakóhelyünkhöz, szülőföldünkhöz tartozást és hangsúlyozzuk nemzeti értékeink megővésének szükségességét.

A „tisza forrás” már óvodás korban is meghatározó, aki gyermekkorban magáénak tudja tenni az ősi kultúrát, az vissza is tud térni hozzá.

A gyermekek megismerkednek a paraszti kultúrával, életmóddal, használati eszközökkel, népi mesterségekkel, népi hangszerek készítésével, népi motívumokkal, a természetes anyagok felhasználásának módjaival. A tevékenységek által figyelemmel követik a természet évszakonkénti változásait, a vallási ünnepeket.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

5.3. Az óvónő a folyamatban

Építünk a gyerekek kíváncsiságára, megadjuk számukra a választás lehetőségét, anyagban, témában, technikában vagy mindháromban. Egyénileg megerősítően nyújtunk segítséget a gyermek továbbfejlesztése érdekében.

A népi kismesterségek, a tájházak, a népviseletek, a környezet megfigyeltetésével gazdagítjuk a hagyományos élményanyagot. Gyűjtési alkalmakat szervezünk a természetes anyagok, termések, termények beszerzésére.

A nyugodt vizuális alkotás, a használatos anyagok és eszközök tárolása szempontjából nagyon fontos a **kézműves sarok** kialakítása. Fontos a természetes anyagok, a jó minőségű eszközök és a munkálatokhoz használt védőkötények esztétikus tárolása, amelyek mindig könnyen elérhetők.

A kezdeményezéseket kötetlen formában szervezzük, kezdeményezünk, de építünk a gyerekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára. A vizuális tevékenységek lehetőségét egész nap biztosítjuk a gyerekek számára. Ügyelünk arra, hogy minden gyerek hozzájusson a számára megfelelő illetve szükséges foglalkozáshoz. A gyerekek a vizuális tevékenységet már érkezéskor választhatják, és délután hazamenetelig gyakorolhatják, illetve folytathatják.

53.o.

E tevékenységek tervezésénél, szervezésénél törekszünk arra, hogy a gyermekek

- képi, plasztikai önkifejező készsége fejlődjön
- komponáló, rendező, térbeli tájékozódó készsége alakuljon
- élmény és fantáziavilág, képi formában történő megvalósítása gazdagodjon
- téri, formai színeképzet fejlődjön
- esztétikai érzékenység, igényesség kialakuljon
- képi gondolkodás fejlődjön.

A fejlesztéshez nélkülözhetetlen a közösen átélt élmények biztosítása. A gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő környezetről a természet évszakonkénti változásairól, annak sokszínűségéről, azonosulni tudnak a jeles napok, ünnepek hangulatával, kialakul a szépség iránti vonzódásuk, és képesek ezen hatások vizuális megjelenítésére.

Tevékenység irányításánál érvényesítjük:

- az egyéni képességek, érési ütem figyelembevételét
- a fokozatosságot, a technikai elemek nehezítésével
- a komplexitást (együtt, más tevékenységi formák fejlesztésével)
- a szabadon választhatóságot a különféle technikák megismertetésével

Ehhez szükséges:

- élmények, tapasztalat (fantázia fejlesztése)
- hely biztosítása
- idő (mindennapi tevékenységek során)
- jó minőségű eszközök

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

5.4. Alapfeladatok megjelenése a vizuális tevékenységekben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a vizuális tevékenységben

Vallásos szimbólumok készítése (pl. harang, templom, ereszt) közben lehetőség nyílik a hitre ébresztés során megismertetett vallási tartalmak komplex formában történő feldolgozására.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a vizuális tevékenységben

Az erkölcsi értékek átadása terén fontos szerepet kap a saját, és egymás munkájának megbecsülése. Alkalmak nyílnak közös munkára, melyek során együtt a társakkal beszélnek meg mit készítenek, hogyan készítik el, ennek során emelkedhet a szocializáltság szintje. Emberi kapcsolatok, viselkedési formák alakulnak a tevékenység végzése közben.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a vizuális tevékenységben

A gyermekekből felszabadultságot, bátor megnyilatkozást vált ki az örömmel végzett alkotó tevékenység. A kívánt cselekvést a gyermek számára érthetően, életkori sajátosságainak megfelelően fogalmazzuk meg a tevékenység irányítása közben, így több fogalmat érthetnek meg, melyek érzelmi, értelmi, esztétikai értékeket képviselnek.

54.o.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Képzalkotás során képesek élményeik, elképzeléseik megjelenítésére
- 2) Tudnak különféle technikával képet alkotni, a technikát a rendelkezésre álló anyagokból megválasztani
- 3) Rajzolás során is jól érzékelik és képesek megjeleníteni a téri viszonyokat
- 4) Saját testükről szerzett tapasztalatok által emberábrázolásaikban megjelennek a részformák
- 5) Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, mintázással képesek megoldani
- 6) Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolják
- 7) Téralkotó tevékenységükben megfigyelhető a rész-egész viszonyának megértése, a térbeli tájékozódás kialakulása
- 8) Érzékelésük, észlelésük differenciált, finommotorikájuk fejlett

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

6. Mozcás

Cél:

Fejlődjön a gyermekek természetes harmonikus mozgása, formálódjanak testi képességei, téri tájékozódása, személyiségük akarati összetevői. Legyen biztosítva a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése.

Feladatok:

- A óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása, a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak megismertetésével
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére
- A mozgástevékenységek során a verbális fejlesztés megvalósítása az új kifejezésekkel, melyek beépülnek a gyermekek szókincsébe
- A gyermekek egészségének védelme, edzése
- Harmonikus összerendezett, fegyelmezett, nagy-és kismozgások kialakítása.

55.o.

6.1. A mozgás és a néphagyományörzés

A népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességéről, erőnlétéről, az esztétikus, harmonikus mozgás alakításáról. A gyerek mintát kapott a családban, a társaktól, a tágabb közösségtől. Felnőtt korára a játékok, a dramatikus szokások viselkedésmintái mellett, a néptánc mozgáselemeit is magáévá tette. Az emberi test (tartás) elődeink életében is az egyén meghatározó jellemzője volt.

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyerek természetes szükséglete. A program sokrétűen elégíti ki a gyerek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szűkül le a testnevelésre, és a mondókás-énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

6.2. A mozgás tartalma

6.2.1. Szabad, spontán mozgás

Az óvodaudvar lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, miáltal a gyerek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A mozgásos népi játékok tere is igazában a kinti tér: szembekötődés, célbadobások, ugróiskola, kötélhúzás, várvédők, stb. A gyermekek különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, árokfogó, mászások (fára is) gurulások, bújócskák, futások, járások, labdajátékok. Érdemes kihasználni a szintkülönbségeket, a fák, bokrok, füves területek, lejtők, árkok adta lehetőségeket. Az óvónő a téli időszakban, jeges játékokat szervez, csúszkálást, szánkózást, hógolyózást, stb.

A mozgásos játékok során is a gyermek választhatja meg játékát, társait. A szabadidőben zajló szervezett mozgásos játékokban a gyerek önként vesz részt.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk.

6.2.2. Mindennapi testedzés

A mindennapi testedzés feladata: a szervezet felfrissítése, megmozgatása. A tornának, a játékos mozgásoknak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

56.o.

A megvalósítás lehetséges formái:

- a már megismert gimnasztikai gyakorlatokból „mozgásos percek” szervezése
- mozgásos játékok,
- e kettő kombinációja,
- zenés gimnasztika,
- tartásjavító, lábstatikai torna (prevenció),
- kerékpározás, rollerezés,
- mozgáskotta gyakorlatok,
- kocogás,
- **népi mozgásos játékok***

* Heti egy alkalommal "**Népi mozgásos játékok**" tevékenységet szervezünk, melynek célja a játékon keresztül a világ megismerése, a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztése és a hagyományok ápolása. A mindennapi testedzés heti ütemezésébe ebből a hagyományőrző mozgásos tevékenységből mindig kerül egy (a megvalósításához ötleteket, szakirodalmat külön módszertani segédanyag tartalmazza).

6.2.3. Testnevelés

A heti egy alkalommal megvalósuló **szervezett testnevelés** tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, emelések-hordások, egyensúlyozások, a mozgásos játékok alkotják.

A testnevelés döntő feladata a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a váz-izomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása és a serkentettség túlsúlyából adódó nagy mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése, az iskolai fizikai terhelésre való felkészülés miatt is.

A testnevelés, mint tevékenységi forma keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra törekszünk, hogy az a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú képzésével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakoztatását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja.

Az óvodai testnevelés mozgásanyaga

- Atlétika jellegű gyakorlatok

⇒ Járások

Természetes járás, járás ütemtartással, irányváltoztatással, különböző kartartásokkal.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

⇒ *Futások*

Lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás, gyors futás, futás tempó-változtatással, irányváltogatással, térd és sarokemeléssel, futás versenyszerűen.

⇒ *Ugrások (távolugrás, magasugrás)*

Helyből, nekifutásból (valamennyi homokgödörbe!)

⇒ *Dobások (kislabdával vagy babzsákkal)*

Vízszintes és függőleges célba.

57.o.

• Torna jellegű gyakorlatok

⇒ *Szabadgyakorlatok*

Különböző állások, ülések, térdelések, kéz és lábtámaszok szolgálhatnak kiinduló helyzetként.

- karmozgások, lábmozgások, törzsmozgások
- járások, testsúly áthelyezések, szökdelések, ugrások, fordulatok, forgások
- kéziszer gyakorlatok: kötél, szalag, bot, labda, karikagyakorlatok
- koordinációs gyakorlatok: olyan gyakorlatok, amelyek a testrészek elmozdulásának időbeli, térbeli összehangolását teszik szükségessé

⇒ *Talajgyakorlatok*

- gurulások, hossztengety körüli gurulás, gurulóátfordulás előre, hátra
- kézállásba fellendülés próbálgatása
- tarkóállás talajon

⇒ *Természetes támaszgyakorlatok*

- kúszások, csúszások, mászások talajon, padon
  - függések érintő magas szereken
- ⇒ *Egyensúlyozó járások*
- talajon, padon, gerendán, eszköz nélkül, eszközzel
- ⇒ *Szokrényugrások*
- felugrások
  - függőleges repülés
  - zsuporkanyarlati átugrás (először padon)

• Labdás gyakorlatok

- labda gurítások talajon, padon
- labda vezetések, átadások kézzel, lábbal
- labda feldobások, elkapások, falhoz pattintások

• Testnevelési játékok

- futó, fogó, küzdő játékok
- egyéni versengések
- sorversenyek
- váltóversenyek

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

6.3. Differenciálás a mozgásfejlesztésben

A mozgásanyag feldolgozásának folyamatában a gyakorlatok és azok egyszerűbb és összetettebb változatai a gyermekek egyéni fejlettségének ismeretében és figyelembe vételével kerülnek kiválasztásra. A differenciálás történhet:

- a követelményekben
- a feldolgozásra kerülő mozgásanyag különböző nehézségű változatainak az egy időben való alkalmazásában
- a módszerek és az eljárások alkalmazása során (ismeretközlés módja, gyakoroltatás módszerei, rávezető, segítő eljárások tudatos megválasztása)
- a foglalkoztatási formák megfeleltetésében
- a gyakorlási idő biztosításában
- az aktivitásra ösztönző légkör kialakításában
- az óvónó szerepvállalásában

58.o.

A differenciálás feladatainak optimális megvalósítását nagymértékben elősegíti a csoportbontás a testnevelés tevékenységeken. Részben osztott, ill. nagy létszámú csoportjaink esetében mindenképpen élünk ezzel a lehetőséggel.

6.4. Az óvónó a folyamatban

Fontos feladatunk, hogy a mozgásszükséglet kielégítéséhez olyan feltételeket teremtsünk, amelyben a gyerek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik.

A játéktevékenység során mozgásos játékokat kezdeményezünk, de figyelünk a gyerekek spontán kezdeményezésére is. Céltudatosan szervezzük a népi mozgásos játékokat a teremben, a szabadban. A testséma alakítását kiemelten kezeljük.

A szervezett testnevelés fejlesztő hatását tudatosan tervezzük. A tervezés és a megvalósítás szakmai-módszertani megalapozását a **szarvasi mozgásfejlesztő program**, ill. a hozzá kapcsolódó kiadványok felhasználásával biztosítjuk.

A jó hangulatú szervezett testnevelést szolgálja: a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, rövid, érthető utasítások, a kevés várakozási idő, a tevékenységvezetés pergő üteme. A pozitív megerősítés, az óvónői mozgásminta mutatás, a jókedvű mozgás dominál.

6.5. Alapfeladatok megjelenése a mozgásban

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a mozgásban

A keresztény ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség kialakítását nagymértékben elősegíti a tudatos és hatékony testi nevelés óvodás korban.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a mozgásban

A mozgásos játék erősíti az egymásra figyelmet, az együttműködési készséget, leszoktat az önzésről. A szabálytartás az önuralmat erősíti, alakul az egészséges versenyszellem. Fejlődik a gyerek kitartása, koncentráció képessége és állóképessége. A mozgás öröme, érzelmű hatások vált ki.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a mozgásban

Az óvónő világos, konkrét értékelésével támogatja a gyermek pozitív énképének alakulását. Bővül a szókincs, a szakkifejezések használatakor pedig fejlődik az elvont gondolkodás.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- 1) Mozdásuk harmonikus, összerendezett
- 2) Képesek 6 percig kocogni
- 3) A gyermekeket jól koordinált futómozgás jellemzi
- 4) Kislabdát hajítanak távolba
- 5) Tudnak helyben labdát vezetni
- 6) Ugyanazt a mozgást több kombinációban és változatos feladathelyzetben képesek felhasználni
- 7) Versenyjátékokban betartják a szabályokat
- 8) Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- 9) Tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül játszani
- 10) Tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat

59.o.

7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Cél:

Alakuljon ki a gyermekekben pozitív érzelmi viszony közvetlen környezetükhöz. Rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel önmagukról, és az őket körülvevő világ legfontosabb elemeiről. Formálódjon a környezeti problémák iránti érzékenységük, ismerjék a helyes értékrendszereket és természet- és környezetbarát magatartásmódokat. Önálló gondolkodásra képes gyermekek nevelése, akik ismerik az őket körülvevő valóságos világ matematikai összefüggéseit.

Feladatok:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes környezeti tartalmak biztosítása, melyben a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építünk.
- A gyermekek megfigyelő és kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A gyermekek környezetvédelmi szemléletének formálása, környezet-harmonikus viselkedésének megalapozása.
- Olyan hagyományok építése az óvodai életbe, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét.
- Matematikai érdeklődésének kielégítése a sokoldalú érzékeléssel, a keresztcsatornák fejlesztésével.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

7.1. A környezet és a néphagyományőrzés

Az emberiség régebben szinte még együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és a hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg. A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

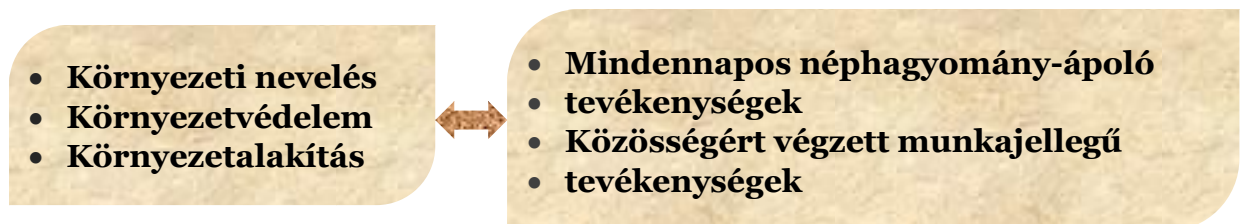
60.o.

Programunk tudatosan épít a

- gyerek életkori jellemzőire,
- a természetben gyökerező tevékenységek, és a néphagyomány-ápoló tevékenységek érzelemfokozó hatásaira.

7.2. A külső világ megismerésének tartalma

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyerek minden cselekvését áthatja. Az óvodai gyakorlatban általánosan feldolgozásra kerülő témák mellett a néphagyomány-ápolás mindennapos, természethez kapcsolódó tevékenységei is megjelennek.

7.2.1. Környezeti nevelés, néphagyomány-ápolás

A gyerek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, stb., egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve,
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalkító munkálatok (pl.: palántanevelés, növénygondozás),
- termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán és környékén, szüretelések családoknál, gazdaságokban befőzések, gyümölcs-szárítások,
- télen a madarokról való gondoskodás,
- jeles napok előtti készülődések,
- a rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

*a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja*7.2.2. Környezetvédelem

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek lehetnek a madáritató készítés, a kompozztálás, az esővíz összegyűjtése és az abból történő locsolás, a kertészkedés, az udvargondozás. A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvónő a megfigyelések során elmond. Mindezeket irodalmi, zenei alkotásokkal is színesítheti.

61.o.

Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyermekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az *élőlényeket óvni, védeni* kell.

A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok “közelsége” és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

7.2.3. Környezetalakítás

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen részt vesznek a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az óvónő vagy dajka néni által megkezdett munkálatok látványa a gyereket követésre készíti. Az udvaron, kertben segítenek, a nagyobbak akár önállóan is részt vesznek a különböző tevékenységekben. A veteményesben célszerű olyan zöldségféléket termeszteni, amit a gyerek a mindennapi étkezés során fogyaszt.

A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. Sokféle alkalom kínálkozik a környezetalakításra, pl. a csoportszobai a természetsarokban történő ismeretszerzés (termések, száraz ágak, levelek, csigaházak, kövek, talált madárfészkek, stb.) nézegetése, válogatása, manipulálása.

7.3. Az óvónő a folyamatban

Megteremtjük és ötvözzük a *környezeti nevelés és a néphagyomány-ápolás* olyan feltétellel és tevékenységrendszerrel, amelyben a gyerek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újrateheremtheti saját környezetét. Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.

Törekszünk az élővilág sokoldalú megismertetésére. A természetsarokban elhelyezett eszközök (nagyító, zsebtükör, speciális képeskönyvek, stb) is a megismerési folyamatot segítik.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Kezdeményezői vagyunk minden olyan *családokkal* együtt történő munkálkodásnak,

- amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, (udvargondozás),
- amely a harmonikus környezet létrehozására (közös palántálás, virágoskert gondozása) ösztönöz,
- amely erősíti a hovatartozás érzését (Pl.: jeles napokhoz fűződő szokások közös gyakorlása, hazánk nevezetességeit megismerő közös családi-óvodai kirándulások).

7.4. A környezet tér – formai – mennyiségi összefüggései

62.o.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek az óvodába lépés pillanatától tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek *formai és mennyiségi* jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika pl.: játékokban *párosítanak*: csésze-csészealj, ló-lovas, stb., *halmazokat* képeznek: baromfiudvar benépesítése, játékválogatás, stb.

Ismerkednek a mennyiségekkel pl.: terítéskor a naposi munka során, társasjátékok játszásakor, stb. *Összehasonlító* méréseket végeznek pl.: ki ugrott nagyobbat, kinek nehezebb a hátizsákja, stb. *sorba rendezik* egymást, tárgyakat adott tulajdonságok, szabályosságok szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek *síkbeli, térbeli* alakzatokról pl.: különféle építések során, papír nyírás, puzzle kirakások alkalmával, stb. . A tükörrel való játék során figyelik tükörképük mozgását, utánozzák egymás *tükörképét*, festékfolttal tükrös (szimmetrikus) alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a térben és síkban történő *tájékozódást*.

Az élethelyzetek, az élmények és bizonyos témakörök mindig természetes komplexségükben kínálják számunkra e tennivalókat. A lehetőségek maximális kihasználása mellett azonban – úgy érezzük – lehetőséget kell adnunk a gyermekek igazán tartós ismeretének kialakulásához, ennek érdekében minden hétre tervezünk olyan matematikai tartalmú tapasztalatszerzési témát, melyet részletesen körbejárunk.

A témák összefűzése, egymás mellé illesztése nem igényel szigorú és merev rendszert, de tudatos tervezést kíván. A tervezés a gyermekek sajátos fejlődési üteméhez, e területen megnyilvánuló egyéni képességeinek fejlődéséhez igazodik.

Óvodánkban a szervezett matematikai képességfejlesztés általában mikrocsoportos ill. egyéni foglalkoztatási formában valósul meg középső csoportos kortól, mert ezáltal az óvodapedagógus differenciáltabban foglalkozhat a gyermekekkel. A probléma felvetésénél, így könnyen szem előtt tudjuk tartani a gyermekek egyéni képességeit és az egyének közötti különbségeket, egyszerűbben tudunk egyénre szabott feladatot adni. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megismerjék a csoport és ezen belül az egyes gyermekek fejlettségét, és ennek tükrében tervezzék meg a témák feldolgozását. A csoport hetirendjébe építve a gyermek vagy felnőtt kezdeményezésére alapozva, a napi időkereten belül bármikor kezdeményezhető ez a tevékenység.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

7.5. Alapfeladatok megjelenése a környezeti nevelésben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a környezeti nevelésben

A környezettudatos magatartásforma a hívő ember életében túlmutat azon az alapcélon, hogy megteremtse az ember és a környezet harmóniáját. A hívő ember nem egyéni érdekei miatt vigyáz a természetre. Környezettudatos és az egészségvédelmet szolgáló magatartásformájával, hálás lelkiületével Isten akaratát szeretné megvalósítani, általa Istennel való barátságát ápolni és megélni.

63.o.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a környezeti nevelésben

Az óvodai ismeretszerzési folyamatok sorában a külső világ tevékeny megismerése különösen alkalmas arra, hogy a gyermekek szemét nyitogassuk az általunk fontosnak ítélt erkölcsi tulajdonságok elmélyítésére (alázat, szelídség, irgalmasság, önfeláldozás). Úgy gondoljuk, hogy ezzel olyan többletet adhatunk gyermekeinknek, amely segít majd nekik abban, hogy jól érezzék magukat a világban.

Az óvodáskor végére kialakulnak a személyiség alapvető jegyei. Ennek figyelembe vételével úgy kell gyermekeinket vezetni, hogy képesek legyenek rácsodálkozni önmagukra és az őket körülvevő világra és érzelmi kötődést kialakítani természeti környezetünk iránt.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a környezeti nevelésben

A külső világ folyamatos megismerése kapcsán a gyermekek képessé válnak elemi problémák felismerésére és megoldására, ezzel együtt fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezésének képessége. Előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban, fejlődik kommunikációs készségük.

A gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- 1) Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, születésük idejét, szülei nevét, foglalkozását, testvéreik nevét, óvodájuk, csoportjuk nevét
- 2) Felismerik a napszakokat
- 3) Ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait ismerik a közelben lévő közintézményeket
- 4) Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- 5) Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- 6) Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezetbe való beilleszkedéshez szükségesek
- 7) Megismerik a szelektív hulladékgyűjtés folyamatát, annak fontosságát, az újrahasznosítást
- 8) Képesek megkülönböztetni az évszakokat az egyházi ünnepekhez, és a helyi hagyományokhoz kapcsolódó szokások felelevenítésében aktívan részt vesznek
- 9) Biztonsággal tudnak 10-es számkörben számlálni, tárgyakat képesek összehasonlíttani mennyiség, alak, nagyság, szín, forma szerint

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- 10) Képesek két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé (ugyanannyivá) tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni
- 11) Tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudják állapítani, több, kevesebb vagy ugyanannyi-e
- 12) Értik és követni tudják az irányokat
- 13) Képesek síkbeli és térbeli viszonyok felismerésére
- 14) Szabadépítés során felismerik a különböző elemek tulajdonságait

8. Munka jellegű tevékenységek

64.o.

Cél:

Gyermekeink a munka jellegű tevékenységek által jussanak olyan készségek, tulajdonságok birtokába, melyek pozitívan befolyásolják közösségi kapcsolataikat, kifejező képességeiket és a kötelesség teljesítését.

Feladatok:

- A különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, s azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű tevékenységek iránti érdeklődés megalapozása.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- Tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok- okozati összefüggések megnevezése, mondatba foglalása.
- A munkaeszközök használatának megtanítása.

8.1. A munka és a néphagyományörzés

A néphagyományörző életmód tevékenységei gazdagítják a gyerek cselekvési lehetőségeit. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a mássá változtatás vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyerek a gyermekmértű, valóságú eszközökkel is "mintha" cselekvést végez, játszik.

8.2. Munka jellegű tevékenységek tartalma

- **Önkiszolgálás:** elsődleges célunk, hogy a gyermekek legyenek képesek saját személyük kiszolgálására az öltözésnél, tisztálkodásnál, az étkezések lebonyolításánál.
- **Óvodai közösségért végzett munka jellegű tevékenységek:** felnőtt munkájában való segítség, terem átrendezése, környezet rendbetartásához kapcsolódó tevékenységek. Felnőtt munkájának megbecsülése.
- **Naposi munka:** a naposi megbízások rendjét és ennek tartalmát az intézményen belül azonos elvek alkotják, melyek a következők: a naposi munka önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. Kiscsoportban az önkiszolgálás haté-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

kony elsajátításán van a hangsúly, ezért a naposi munka bevezetése középső csoporttól valósul meg. A naposok kiválasztása a reggeli játékidőben történik meg. A tudatosítás szempontjából szükséges jelrendszer (naposi jeltábla) készítése is.

A naposok lehetséges feladatai:

- különböző tevékenységeknél az eszközök (pl.: tornaszák, tornaszerek...) kiosztása
- a játékeszközök elrakása után a játékos polcok ellenőrzése
- teremrendezés
- ebéd előtti terítés (az asztalok leterítése, evőeszközök, szalvéták esztétikus elhelyezése, kenyér kiosztása stb...)
- a mosdó, öltöző rendjének megóvása, fogkrémosztás
- a környezet külső, belső rendjének rendben tartásához kapcsolódó tevékenységekben való segítség
- növények gondozása

65.o.

8.3. Az óvónő a folyamatban

Figyelembe vesszük a gyerek fejlettségi szintjét, teherbírását. Az önpróbálkozás mellett a munkafogásokat is megmutatjuk. A tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetés ösztönzi a gyereket a felnőttel való közös munkálkodásra, az önállóságra. Figyelemmel kísérjük, hogy a tevékenységek során a részben osztott életkorú csoportokban a kisebb gyerek önállóságra törekvését a nagyobb gyerek segítőkészsége ne nyomja el.

8.4. Alapfeladatok megjelenése a munka jellegű tevékenységekben

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a munka jellegű tevékenységekben

Arra neveljük gyermekeinket, hogy óvják, védjék, gondozzák a környezetükben lévő növényeket, kisállatokat, ezáltal meg alapozódik a másról való gondoskodás igénye, ami a keresztény ember fontos tulajdonsága.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a munka jellegű tevékenységekben

Fontos feladatunk a hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés. A munkaerkölc, felelősségérzet alapozásával, a kitartásra neveléssel igyekszünk a gyereket eljuttatni a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanataig. Szem előtt tartjuk, hogy az óvónővel kialakult érzelmi kapcsolat a megerősítés motivációja ösztönzi a gyereket a munkajellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a munka jellegű tevékenységekben

A gyermekek kommunikációs képessége a munka jellegű tevékenységek végzése során önkéntelenül valósul meg. Olyan – feladatvégzésen alapuló – beszédhelyzetek teremtésé-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

re nyílik lehetőség, melyben az óvónő mellett a dajka modell szerepe is kiemelkedően fontos.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén

- 1) A gyermekek szívesen vállalják a naposi feladatokat és képesek önállóan ellátni azokat
- 2) Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
- 3) Munka jellegű tevékenységek elvégzése közben ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére
- 4) Ünnepekre örömmel készítenek ajándékokat
- 5) Önállóan, örömmel, igényesen végzik feladatukat
- 6) A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használják

66.o.

9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A játékban és játékos tanulási helyzetekben formálódjanak gyermekeink tanulási képességei, kompetenciái, váljanak képessé az ismeretek, készségek, képességek elsajátítására.

Feladatok:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető játékos tanulási tartalmak biztosítása, a komplexitás lehetőségeinek kihasználásával.
- Megfelelő motivációs módszerek segítségével a gyermekek örömteli tanulási tevékenységének előkészítése.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A gyermekek tanulási kompetenciáinak megalapozása, valós tevékenységek biztosítása.

A nevelési koncepciójából fakad, hogy a program gyakorlatában *a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg*. A gyerek játékába ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Ebben a folyamatban az óvónő az egyes gyerek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti.

Az óvodáskorú gyerek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyerek cselekvéseiben, érzékszervi mozgásos tapasztalásokon keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a játékoskedv, a mozgásigény, az utánnzési vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a 3-7 éves gyerek ismeretei bővíthetők. A gyerek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Hetirend

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
a hét minden napján szervezett tevékenységek:	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés
a hét egy adott napján kezdeményezhető tevékenységek:	A külső világ tevékeny megismerése	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	A külső világ tevékeny megismerése (téri-formai-mennyiségi összefüggések)	Hitre ébresztés	Lelki percek
	Mindennapi testedzés	Mindennapi testedzés	Népi mozgásos játékok	Mindennapi testedzés	Testnevelés

67.o.

A szervezett tanulás formái

Kötelező	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelés • Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc (4-5-6-7 éveseknek) • Népi mozgásos játékok (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező	<ul style="list-style-type: none"> • Verselés, mesélés
Kötetlen	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • A külső világ tevékeny megismerése • A külső világ tevékeny megismerése (téri-formai-mennyiségi összefüggések) • Hitre ébresztés • Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc (3-4 éveseknek) • Népi mozgásos játékok (3-4 éveseknek)

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelés • Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc • Népi mozgásos játékok • Verselés, mesélés • A külső világ tevékeny megismerése (a helyszíni tapasztalatszerzések) • Hitre ébresztés
Mikrocsoportos	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • A külső világ tevékeny megismerése (ismeretek feldolgozása, mélyítése) • A külső világ tevékeny megismerése – téri-formai-mennyiségi összefüggések (4-5-6-7 éveseknek)
Egyéni	<ul style="list-style-type: none"> • Részképességek fejlesztése

68.o.

A szervezett tanulás időkeretei életkoronként

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Verselés, mesélés	naponta 5-10'	naponta 10-15'	naponta 15-20'
Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-25'
A külső világ tevékeny megismerése	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'
A külső világ tevékeny megismerése (téri-formai-mennyiségi összefüggések)	-	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-25'
Testnevelés	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-25'	heti 1x 30-35'
Mindennapi testedzés	heti 3x 6'	heti 3x 8'	heti 3x 10'
Népi mozgásos játékok	heti 1x 10'	heti 1x 15'	heti 1x 20'
Hitre ébresztés	heti 1x 10'	heti 1x 15'	heti 1x 20'
Lelki percek	heti 1x 5'	heti 1x 10'	heti 1x 15'

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

9.1. Tanulási módszerek

A módszerek megválasztását befolyásolja a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága. Az eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Célunk, hogy a játékoság, a felfedeztetés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben.

9.2. Alapelveink a tanulási folyamatok értékeléséhez

69.o.

Szemléletünk szerint a gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért fontos, hogy az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét és tettét emelje ki, alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést. Élünk a jutalmazás sokféle módszerével: simogatás, megerősítő pillantás, testközelség, gesztus, mimika, szóbeli közlés egyénileg, a csoport előtt és a szülőknek egyaránt.

Kerüljük a tárgyi jutalmak osztogatását, mivel az apró jutalmak örömet szereznek ugyan a gyermekeknek, de egyben elveszik a „természetes jutalom” értékét, ezen kívül irigységet szítanak a gyermekek között.

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját tönkretesz és lefékezi. A tanulási szokásokat igyekszünk úgy alakítani, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Törekszünk arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai.

A tanulási folyamatban is csak akkor segítünk, a gyermekeknek, ha kéri a segítséget, mert elakadtak a probléma megoldásában. Célunk, hogy a gyermekek próbáljanak minél több mindent önállóan megoldani.

9.3. Alapfeladatok megjelenése a tanulásban

▷ A katolikus nevelés feladatainak megvalósulása a tanulásban

A katolikus hittel való ismerkedés, a bibliai ismeretek bővítése játékosan megvalósuló tanulási folyamatként jelenik meg a mindennapokban. Gyermekeink ezáltal olyan plusz ismeretekre tesznek szert, melyek ma már az alapműveltség részét képezik.

▷ Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatainak megvalósulása a tanulásban

A közös élményeket nyújtó tevékenységek, játékos tanulási szituációk az erkölcsi nevelés széles tárházát rejtik magukban. A legfontosabb erkölcsi tulajdonságok kialakítására (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat) a közös tanulási helyzetek, feladatok remek alkalmat biztosítanak.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja▷ Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósulása a tanulásban

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során az átadott ismeretek mellett az anyanyelvi nevelés feladatait is megvalósítjuk. A játékos tanulási folyamatban időt és helyet adunk a felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek egymás közötti beszélgetéseire, minél több egyéni – és mikrocsoportos beszédfejlesztésre.

*A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén***70.o.**

- 1) Az egyszerű feladatokat megértik
- 2) Ha a helyzet megkívánja, kivárják, amíg rájuk kerül a sor
- 3) Elmélyült, önálló, kitartó feladatvégzésre képesek
- 4) Szándékos figyelemre képesek
- 5) Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt
- 6) Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére
- 7) Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk szerves része a helyi társadalomnak, ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy együttműködjünk környezetünkkel és kialakítsuk, ápoljuk partneri kapcsolatunkat. Közvetlen és közvetett partnereink listáját, ill. a velük való kapcsolattartási formákat részletesen intézményünk Minőségirányítási programja tartalmazza.

1. Család – óvoda kapcsolata

71.o.

Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki. A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermekek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Mindebből következik, hogy a családok számára teljes kell, hogy legyen az óvoda nyitottsága. Fontos, hogy a szülők is kapjanak reális képet óvodai nevelésünk egészéről és részleteiről egyaránt. Ismerjék meg az óvodai nevelés célját, feladatait, s a megvalósításához vezető utak sokféleségét. Ezt szolgálja a rendszeres betekintés lehetősége az óvodai életbe, nevelési gondok, problémák közös megbeszélése, megoldások keresése.

Intézményünkben a gyermekek óvodába érkezése és távozása rugalmas.

Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése és a gyermekek közvetett segítése az iskolai beilleszkedéshez. Óvodapedagógusaink napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd biztosított. A gyermekek nevelése, fejlesztése csak akkor eredményes, ha tartalmaz az együttműködés. A szülők felelőssége, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket. A szülői munkaközösség az egész óvoda összes szülőjének együttműködési formája. Feladata, hogy segítséget nyújtson az óvoda nevelési célkitűzéseinek megvalósításához. A szülői munkaközösség szociális problémák megoldásában is segítséget nyújthat a hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett gyermekek családjainak támogatásával.

1.1. Az óvoda és a család kapcsolattartásának elvei

- a gyermekek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egy-egy értelmezése és megvalósítása
- kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése
- az óvodai és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése
- a szülők és az óvodai dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése
- közös célok megvalósítása az együttműködés szabályainak betartásával

A kapcsolattartás formái:	Cél:	Munkaforma:
1 Nyílt nap	- Betekintés a leendő óvodásoknak és szüleiknek az óvoda mindennapi életébe	Egyéni látogatás
2. Beiratkozás	- adatok felvétele - ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A kapcsolattartás formái:	Cél:	Munkaforma:
3. Családlátogatás	<ul style="list-style-type: none"> - gyermek életkörülményeinek megismerése - szülő-gyermek kapcsolat megismerése - anamnézis felvétele 	Egyéni beszélgetés, játék a gyermekkel
4. Beszoktatás	<ul style="list-style-type: none"> - ismerkedés az óvodai élettel - minél fájdalommentesebb elválás a szülőtől - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt 	Folyamatszabályozott rendszer szerint a szülők bevonásával
5. Napi kapcsolattartás	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos információcsere - közvetlen kapcsolat kiépítése 	Egyéni beszélgetés
6. Szülői értekezlet	<ul style="list-style-type: none"> - óvodai élettel kapcsolatos információk megbeszélése - a csoport életének, fejlődésének megbeszélése - szervezési feladatok egyeztetése 	Értekezlet Előadás
7. Fogadóóra	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés az egyes gyermek fejlődéséről - közös nevelési feladatok megbeszélése 	Egyéni beszélgetés
8. SZMK	<ul style="list-style-type: none"> - szülői feladatok koordinálása - szülői kezdeményezések megvalósítása - szülők érdekképviselete 	Értekezlet, Megbeszélés
9. Közös ünnepi készülődés	<ul style="list-style-type: none"> - óvoda-család kapcsolatának érzelmi síkra terelése - kellemes hangulatú beszélgetések kezdeményezése - szülők megismerése 	Közös munkatevékenység Beszélgetés
10. Nyílt ünnepeink, rendezvényeink	<ul style="list-style-type: none"> - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - nevelési elveink átadása 	Vetélkedők, tehetségnapok Bemutató Közös játék
11. Kirándulás	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges életmódra nevelés - szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés - közös élmények szerzésével óvónők-szülők kapcsolatának mélyítése 	Kirándulás Túra
13. Az óvoda-család közös rendezvényei	<ul style="list-style-type: none"> - a szülők bekapcsolása a helyi célkitűzések, sajátosságok, kiemelt nevelési területek megvalósításába - programunk nevelési koncepciójának megismertetése - a hagyományápolás örömeinek megérettetése a szülőkkel is - természetvédelmi feladatok megvalósítása 	Vidám programok szervezése „Egy gyermek – egy palánta” akció

72.o.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

2. Óvoda – iskola kapcsolat

Fontosnak tartjuk az iskolával való jó együttműködés kialakítását. Ennek érdekében célunk, hogy megismerjük az iskola tartalmi szabályozását, ők pedig tájékozottak legyenek nevelésünk alapvető céljairól és feladatairól.

Óvodánk nevelőtestülete kidolgozta a kapcsolattartás rendszerét, formáit, gyakoriságát, tartalmát. A minőségfejlesztési munka során célunk, hogy közelebb jutunk majd az óvoda-iskola átmenet megkönnyítéséhez a gyermekek érdekében, ezért szabályoztuk ezt a partneri kapcsolattartásra épülő folyamatot (MIR 9. Az óvoda – iskola átmenet folyamat-szabályozása).

73.o.

A volt nagycsoportos óvónők az iskolai tanévnyitó ünnepség lebonyolításában közreműködnek.

Az őszi időszakban a gyermekek iskolai beilleszkedéséről az óvónők személyes óralátogatás alkalmával is meggyőződnek.

Minden tanévben egy alkalommal interaktív beszélgetést folytatnak a két intézménytípus pedagógusai, ahol az iskolába kerülő gyermekek beilleszkedésének tapasztalatait és az ebből levonható következtetéseket beszélnek meg.

Az alsó tagozatos nevelők meghívót kapnak minden nyílt óvodai rendezvényre és továbbképzésre és rendszerint részt is vesznek.

A tavaszi időszakban a leendő első osztályos gyermekek megismertetését is biztosítják az iskolaépülettel, az iskolai napirenddel és belső környezettel.

A leendő első osztályos tanítónők személyesen is meglátogatják a gyermekeket óvodai csoportjukban, ezáltal betekintést nyernek az óvodai nevelőmunkába.

3. Pedagógiai programunk megvalósításában közreműködő partnerekkel való együttműködés

3.1. Szent Márton Plébánia

A helyi katolikus közösséggel, ezen belül is a plébános atyával - mint lelki vezetőnkkel - igyekszünk minél mélyebb és tartalmasabb kapcsolatot és együttműködést kiépíteni a következő időszakban.

A kapcsolattartás formái:

- plébános atya részvétele a nevelőtestületi értekezleteken
- szakmai megbeszélések formájában az óvodapedagógusok megismertetése a vallási alapismeretekkel a plébános atya irányításával
- a vallási ünnepkörökhöz kapcsolódó plébániai rendezvényeken való részvétel, gyermekek fellépése

A hitoktatóval napi szakmai kapcsolatban vagyunk, hiszen minden nap jelen van az intézményben. A vele való együttműködést a programunk „Hitre ébresztés” fejezete részletesen tartalmazza.

*a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja***3.2. Gyógypedagógiai fejlesztést ellátó szakemberek**

Nagy segítséget nyújt számunkra a speciális gondozást, fejlesztést igénylő gyermekek nevelésében (ami programunk fontos célkitűzése) a térség logopédiai ellátását biztosító Pedagógiai Szakszolgálat. A logopédusok hetente több alkalommal vezetnek fejlesztő foglalkozást a rászoruló gyermekek számára. Tájékoztatást nyújtanak a szülőknek, az óvónőknek a gyermekek fejlődési üteméről, segítik a csoporton belüli integrált nevelés, egyéni fejlesztés megvalósítását.

Az intézmény szerződéses formában gyógypedagógusokat alkalmaz, akik az SNI gyermekek szakszerű ellátását végzik az óvodáinkban.

74.o.

3.3. Kunszentmárton Város ÁMK-jának nevelési és közművelődési feladatokat ellátó tagintézményei

A könyvtárral, a művelődési házzal és a múzeummal is kapcsolatot tartunk, az általuk szervezett rendezvényeken való részvétellel, de részt veszünk közös projektek megvalósításában (pl. pályázatok kapcsán).

A Vizuális Alapiskola pedagógusaival a tehetséggondozó rendszerünk kiszélesítése kapcsán szeretnénk együttműködni.

A továbblépés feladatai:

- hagyományörzéssel összefüggő körös programok kidolgozása és megvalósítása ezekkel az intézményekkel
- közös projektek
- állandó és időszakos kiállítások látogatásának tervezése és az óvoda pedagógiai munkájához történő illesztése éves szinten
- gyermekeknek szóló előadások közös szervezése
- rendszeres könyvtári foglalkozások megszervezése és bevezetése a nagycsoportos gyermekek részvételével
- kézműves technikák elsajátításához bemutatók, „felnőtt-foglalkozások”
- közös kiállítások (gyermekek munkáinak kiállítása a könyvtárban, művelődési házban)

3.4. Helyi művészek, alkotók

Tehetséggondozó rendszerünk kiépítése kapcsán vettük fel a kapcsolatot a helyi amatőr festők, zenészek, népművészek körével.

A továbblépés feladatai:

- egyéni együttműködési megállapodások kidolgozása
- az éves intézményi munkatervben a konkrét együttműködési formák megjelölése
- a tehetségműhelyek vezetői és a helyi művészek, alkotók közötti kapcsolatfelvétel elősegítése, megszervezése
- a tehetséggondozó programok közös színesítése, élménynyújtási lehetőségek beépítése a közös programok által a műhelyfoglalkozások anyagába

*a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja***3.5. Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola**

A zeneiskolával a rendezvényeinkre történő meghívással tartjuk leginkább a kapcsolatot.

A további feladatai:

- együttműködési megállapodás kidolgozása
- az éves intézményi munkatervben a konkrét együttműködési formák megjelölése
- a tehetségműhelyek vezetői és az iskola művésztanárai közötti kapcsolatfelvétel elősegítése, megszervezése
- a tehetséggondozó programok közös színesítése, élménynyújtási lehetőségek beépítése a közös programok által a műhelyfoglalkozások anyagába

75.o.

VIII. PROGRAMUNK ERŐFORRÁSAI

1. Személyi feltételeink

Nem elegendő csak a gyermekek fejlődéséhez szükséges eszközök, tárgyak biztosítása. A környezet fogalmába – ebben az esetben- beletartoznak azok az **emberi kapcsolatok** is, amelyek a gyermeket körülveszik. Ezt a személyi környezetet elsősorban az **óvodapedagógusok** és az **óvoda többi dolgozó**i alkotják.

76.o.

Dolgozói létszámadatok a Szent Anna Katolikus Óvodában:

munkakörök:	Napsugár Óvoda	Epreskerti Óvoda	Összesen:
intézményvezető			1 fő
intézményvezető helyettes			1 fő
óvodapedagógus	8 fő	3 fő	11 fő
dajka	4 fő	2 fő	6 fő
konyhás dajka	1 fő	1 fő	2 fő
fűtő-karbantartó	1 fő	1 fő	2 fő
mosó-kisegítő	-	1 fő	1 fő
óvodatitkár	1 fő	-	1 fő
összesen:	15 fő+ int.vezető	8 fő+vez.helyettes	25 fő

A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonyának minősége a keresztény értékrend szerint megfelelő kell legyen az egyházhoz, az embertársakhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleihez, a gyermekekhez.

Óvodapedagógusaink a gyermekek valódi érdekét, a családok építő javaslatait, kérését szem előtt tartva, szeretetteljes, egységes nevelési elveket érvényesítenek. Törekcszenek az élményszerű és örömteli együttlétek megteremtésére. Fokozottan figyelnek a tiszteletre, a hitelességre és ezzel együtt az empátiás, toleráns modellértékű magatartásra. Tisztában vannak azzal, hogy kommunikációjuk, magatartásuk, bánásmódjuk, viselkedésük modellértékű a gyermekek magatartási szokásainak alakulására. Emberi és szakmai tudásuk legjavát adják a gyermekek egyszeri és megismételhetetlen óvodai neveléséhez. Képzettségük magas színvonalú. Tudásuk frissítéséről, korszerűsítéséről, hitismereteik bővítéséről folyamatosan gondoskodnak.

Óvodánkban biztosított a sajátos nevelést igénylő gyermekek neveléséhez szükséges szakmai felkészültség. Óvodapedagógusaink felkészültek arra, hogy minden egyes óvodás gyermeket hatékonyan segítsenek hozzá a kompetenciartalmakhoz.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Nevelőtestületünk képzettségi mutatói:

Napsugár Óvoda		Epreskerti Óvoda	
▪ óvodai szakértő	1 fő	▪ óvodai szakértő	1 fő
▪ fejlesztő óvodapedagógus	2 fő	▪ beszédfejlesztő pedagógus	1 fő
▪ hagyományismeret-oktató	1 fő	▪ gyermektáncoktató	2 fő
▪ mentor pedagógus	1 fő	▪ tehetségfejlesztő pedagógus	1 fő
▪ közoktatásvezető	1 fő	▪ közoktatásvezető	1 fő
▪ gyógypedagógus	1 fő		
▪ kommunikáció szak	1 fő		

77.o.

Az óvodapedagógusok mellett csoportonként egy-egy szakképzett **dajka** dolgozik. A két munkakör összehangolásával, az óvoda nevelési eredményességét javítják. A dajkák tevékenységüket a gyermekek napirendjéhez igazítva, az óvónők irányítása mellett végzik. A nevelést tudatosan segítik, mert ismerik a nevelés célját, feladatát, módszereit. A gyermekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek, ezért az általuk tanultak és az óvodapedagógus útmutatásai alapján a gyakorlatban jól érvényesítik az egyéni bánásmód elvét. Ellátják a csoportjukhoz tartozó területek, eszközök takarítását, rendben és tisztán tartását.

A dajka **kompetens** szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó- védő funkciójának teljesítése során
- az óvoda vagyon és állapotvédelmében
- munkaköri feladatai szakszerű elvégzésében
- egyéb – a vezetőtől kapott – megbízatások teljesítésében
- megszerzett tapasztalatainak munkájába való beépítésében
- lelki egészségének védelmében
- munkakapcsolatok kiépítésében

A dajka **segítő** szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében
- az óvoda nevelő- személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán
- a gyermekek tehetséggondozásában
- a gyermekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során

2. Tárgyi feltételeink

Az óvoda épületeinek és környezetének legfőbb jegyei:

A Napsugár óvoda a Széchenyi lakótelep közepén egy iskola – óvoda - bölcsőde komplexum részeként működik. Az Epreskerti Óvoda a város másik részén, közel a Körös folyóhoz, kertvárosi részen található. Óvodáink épületinek belső környezete esztétikus, minden csoport új bútorokkal, ízléses berendezési tárgyakkal felszerelt.

Az óvodák udvara kiemelkedően szép természeti környezettel, gazdag növényzettel és természetes anyagokból készült játékokkal büszkélkedhet. Rendelkezik betonos, ütésbur-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

kolattal ellátott, füves résszel egyaránt. Az udvaron található természetes anyagokból készült fajtátekok és fémjátékok, melyek változatos játék és mozgáslehetőséget biztosítanak a gyermekek számára.

Az Epreskerti óvodában található KRESZ pálya kerékpározásra ad lehetőséget. Minden csoport rendelkezik levegőztető terasszal és homokozóval.

A Napsugár Óvodában az udvar adta lehetőségeken túl az óvoda melletti füves- salakos sportpályát, valamint a természeti szépségek gazdagságával bíró védett terület a Körös árterének előnyeit is kihasználjuk.

78.o.

Informatikai eszköztárunk is megfelelő, rendelkezünk színes televízióval, számítógéppel, laptopokkal, projektorral, fénymásolóval, nyomtatóval, internet szolgáltatással, videomagnóval, CD lejátszóval, fejlesztő eszközökkel és sportszerekkel.

Óvodáink rendelkeznek raktár, - tároló helyiségekkel, és bővítésüket folyamatosan próbáljuk megvalósítani. A Napsugár Óvoda egy speciális foglalkoztató teremmel rendelkezik, melyben a sóterápiát alkalmazzák a kolléganők.

Csoporttermek száma: 6 csoportszoba
                              + 2 tornaszoba
                              + 3 speciális foglalkoztató szoba
                              + 2 óvónői szoba

Az intézményünk dolgozói részére, mindkét óvodában öltöző biztosított. Az óvodapedagógusoknak az óvónői szobákban szakkönyvek és internet hozzáférés lehetősége adott.

A szülőkkel való egyéni beszélgetést az óvónői szobákban valósítjuk meg.

Az óvodának a helyi nevelési programhoz rendelt eszközrendszer

Az óvodánk rendelkezik az eszközjegyzéknek megfelelően a tevékenységekhez szükséges eszközökkel.

Azokat a tárgyi felszereléseket, játékeszközöket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni.

IX. AZ INTÉZMÉNY SPECIÁLIS FELADATAI

1. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A gyermek környezetére vonatkozó legfontosabb mutatók

Egyre több családban válik az egyik szülő munkanélkülivé, de egyre gyakoribb, hogy mindkét szülő munkanélküli lesz az egy főre jutó jövedelem így nagyon sok családban nem éri el a létminimumot.

A hátrányos helyzetű gyerekek egy részénél a szülők alacsony iskolázottságúak, az óvodára hárul az összes feladat, ami a gyermekek nevelésére vonatkozik. A hátrányosságot válójában szociális okok eredményezik, amelyeket megszüntetni nem, csupán enyhíteni tudunk.

A gyermekvédelmi munkánk céljai és feladatai

Célunk, hogy a hátrányos, veszélyeztetett és SNI gyermek - (alapító okirat szerint) - már 3 éves korától részesüljön rendszeres, egész napos óvodai ellátásban. Arra törekszünk, hogy minél jobb kapcsolatot alakítsunk ki a szülőkkel, tájékozódjunk életkörülményeikről, napi gondjaikról. Ezáltal is próbáljuk a hiányzásokat minimálisra csökkenteni, a szülőket meggyőzni az óvodába járás fontosságáról.

Cél:

- a hátrányos (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) veszélyeztetett és SNI gyermekek – lehetőség szerint teljes körű - beóvodázása
- rendszeres óvodába járatás
- hiányzás okainak feltárása, megszüntetése, a gyermekek felzárkóztatása a differenciálás eszközeivel (munkaforma, módszer, eszköz stb.)
- készségeik, képességeik kibontakoztatása, személyiségük védelme és fejlesztése
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek egész napos óvodáztatásának biztosítása
- a szülők a gyermekekkel együtt vegyenek részt az óvodai rendezvényeken
- feleljenek meg az iskolaérettség kritériumainak

Feladatok:

- folyamatos információgyűjtés az óvodai élet megkezdése előtt, a településen élő HHH –s gyermekek számáról és életkörülményeiről
- elősegíteni az SNI, veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását
- a HH/ HHH-s és SNI gyermekek hiányzásának folyamatos figyelemmel kísérése, az igazolatlan hiányzások csökkentése
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- a gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri és a szülővel folyamatos, rendszeres kapcsolattartás
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani /a kompetenciahatárokon belül/
- a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetség gondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- mentálhigiénés programok szervezése (egészségnap, sportnap, szülőknek nevelést segítő előadás, vízhez szoktatás)
- az óvodán belül szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- a kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülővel és segítő szolgáltatásokkal, társadalmi partnerekkel
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni

80.o.

A preventív gyermekvédelem érdekében arra törekszünk, hogy a pedagógus ismerje meg a gyermeket, a rá ható környezeti tényezőket, és segítő magatartással előzze meg a konfliktusok, lelki traumák elmélyülését.

Pedagógusaink óvodai munkájának kapcsolódni kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, a helyi nevelési programban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joguk van saját módszereiket alkalmazni, saját értékrendjüket, világnézetüket megtartva közvetíteni az ismereteket. Kötelesek vagyunk azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendünket nem kényszerítjük rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalunk állást nevelőmunkánk során.

Tevékenységek, melyekkel elősegítjük a gyermekvédelem hatékonyságát óvodánkban:

- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepek, estek, fogadóóra való behívás szervezése / az SZMSZ szabályozza /
- személyiségfejlesztő tréningek tartása az óvodai dolgozóknak – a másság elfogadásának növelése érdekében, az inklúzió biztosítása érdekében
- szülők klubja szervezése, mentálhigiénés foglalkozások tartása, tanácsadás szervezése szülők részére (baba-mama klub)
- közös kirándulás évente 1-2 alkalommal egy szülő – egy gyermek alapon, illetve családi kirándulások, munkadélutánok szervezése (adventi játszóház)
- jogi segélyszolgálat szervezése szükség esetén
- gyermeki és szülői jogok bemutatása, az érvényesítés módjainak ismertetése
- csoportnaplókban egyénre szóló tervezés, a differenciálási szintek meghatározásával
- differenciált egyéni képességfejlesztés (egyéni és mikro-csoportos formában)
- egyéni fejlesztési lapok vezetése

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- fejlesztő foglalkozások szervezése óvodai szinten (Manó műhely)
- speciális végzettségű pedagógusok alkalmazása (logopédus, fejlesztőpedagógus)
- külső szakemberek bevonása szükség esetén
- alapítványok működtetése a gyermekekért segítségnyújtás megszervezése az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához
- óvodapedagógusok továbbképzésének célirányos meghatározása (inklúzió, integráció, differenciálás)
- családgondozási munkában való részvétel
- kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel

81.o.

1.1. Hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet

Hátrányosnak és veszélyeztetettnek tekintjük az a gyermeket, akinek családjában az alábbi jelenségek figyelhetők meg:

Veszélyeztetettség: olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. Ide tartoznak azok a gyermekek is, akiket a jegyző védelembe vett.

Súlyos veszélyeztetettség: a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

Hátrányos helyzet: valamely szempont alapján az átlagos társadalmi környezethez viszonyított rosszabb helyzet. Különbözik a veszélyeztetettségtől abban, hogy általában a veszélyeztetettség egy bizonyos eleme érvényesül, nem pedig együttesen. Így különbséget teszünk:

- szociálisan hátrányos helyzet
- egészségügyileg hátrányos helyzet,
- társadalmi csoporthoz tartozás miatti hátrányos helyzet (etnikum)
- fogyatékoság
- gyermekvédelmi támogatás

Halmozottan hátrányos helyzet: akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint- a gyermek három éves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Mi a teendő a gyermek veszélyeztetettségének felismerése után?

A gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának, - így a gyermekjóléti szolgálat családgondozójának, pedagógusnak, védőnőnek is – törvényben meghatározott munkaköri feladata és alapvető kötelessége az adott esetben szükséges intézkedések megtétele.

Adott esetben milyen konkrét intézkedés szükséges?

A szükség szerinti helyes intézkedés kiválasztásához az alábbi kérdések, megválaszolása segíthet:

- Ismeri-e a pedagógus, védőnő (a gyermekjóléti szolgálaton kívül működő szakember) a gyermeket (családját, körülményeit) olyan alaposan, hogy a veszélyeztetett helyzet hátterét átlássa és a megoldásról önállóan döntsön?

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- Megoldható-e a felmerült probléma a saját kompetenciahatárain belül?
- Történt-e olyan mulasztás (vagy a gyermeket érintő sérelem) aminek a Rendezése intézményen belül (iskolában, óvodában, védőnői szolgálat keretében...) megoldható?
- A felismert – a gyermekkel kapcsolatos – probléma megoldásához szükséges-e több szakember/szakterület együttműködése, támogatása?
- Történt-e a gyermekeket érintő olyan mulasztás, sérelem, ami szabálysértésnek, illetve bűncselekménynek minősül (esetleg fennáll-e annak közvetlen veszélye)?

A fenti alapkérdéseket átgondolva egyértelmű a probléma észlelőjének – a pedagógusnak, védőnőnek... – a megkérdőjelezhetetlen felelőssége és a gyermekvédelemben betöltött kulcspozíciója. A helyes intézkedések megtételének alapja ennek a felelősségnek a tudatosulása.

82.o.

A szakember tehát önállóan viseli a gyermek veszélyeztetettségével összefüggő teljes szakmai felelősséget az észleléstől mindaddig, amíg a problémát a hatóság vagy a gyermekjóléti szolgálat felé (igazolhatóan?) nem jelzi.

A felelősség tudatában, konkrét esetben mit kell tenni, mi a jogilag és erkölcsileg elvárható magatartás?

- Ha úgy ítéli meg, hogy a probléma nem súlyos, és saját feladatkörén belül pl: pedagógiai eszközökkel megoldható: gyermekkel való beszélgetés, szülők figyelmének felhívása, gyermek támogatása (anyagi, tanulási nehézségek esetén speciális segítség...) akkor jelzési kötelezettsége nincs, de lehetősége van arra, hogy a hatékonyság érdekében a gyermekjóléti szolgálat felé jelezze a problémát (akár a veszélyeztetettség lehetőségének fennállását) és segítséget kérjen.
- Ha úgy ítéli meg, hogy a rendelkezésre álló (elérhető) információk alapján a gyermek helyzete, körülményei, veszélyeztetettségének mértéke nem mérhető fel, nem ítéltető meg kellő alapoossággal, - jeleznie kell az illetékes gyermekjóléti szolgálatnak.
- A külső szakember (pedagógus, védőnő...) felelőssége a gyermekjóléti szolgálatnak való jelzéssel természetesen nem szűnik meg! A jelzést követően a gyermekjóléti szolgálat lesz az esetgazda (az általános felelősség és gondozási-eljárási kötelezettség terheli) – ebben a feladatkörében szervezi, bonyolítja a gyermekkel kapcsolatos teendőket, felosztja a feladatokat. A külső szakember személyes felelőssége „csak” saját feladataira: a gyermekkel kapcsolatos információk, tapasztalatok jelzésére, más segítők tevékenységének iskolában tapasztalható hatásairól való visszajelzésre, pedagógiai eszközökkel segítségre terjed ki. Tehát, ha bármi rendkívüli esemény történik (vagy nyilvánvalóvá válik a segítő tevékenység, eredményessége), ami miatt a gyermek családból való kiemelésének(akár azonnali) szükségessége is felmerül, - elegendő a gyermekjóléti szolgálat azonnali értesítése (érdemi indoklással).
- Ha korábban a gyermekkel kapcsolatosan különösebb problémát nem észleltek az (iskolában, óvodában, lakókörnyezetben...) és a gyermekjóléti szolgálat nyilvántartásában sem szerepel a gyermek, de olyan sérelem érte (éri folyamatosan) ami szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül, és felmerül a gyermek családból való azonnali kiemelésének szükségessége, - az észlelő szakembernek mérlegelési lehetősége már nincs, azonnali hatékony intézkedésre köteles: jeleznie kell a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőnek vagy gyámhivatalnak, ezzel párhuzamosan az illetékes gyermekjóléti szolgálatot is tájékoztatni kell.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A hatóság vagy gyermekjóléti szolgálat felé tett jelzés akkor tekinthető érdeminek, ha tartalmazza legalább az alábbiakat:

- jelző személy neve, foglalkozása, munkahelye
- veszélyeztetett gyermek adatai: (név, születési idő, anyja neve, lakcíme, tartózkodása helye)
- veszélyeztető helyzet tömör összefoglalása
- veszélyeztető helyzet észlelésének időpontja
- a gyermek érdekében eddig tett intézkedése (ki, mit, mikor... tett?)
- jelzés dátuma, módja

83.o.

A megfelelő (szükséges) intézkedés megválasztásához alapvető államigazgatási ismeretek is szükségesek. Tudni kell, milyen ügyben melyik hatóság jár el, milyen intézkedések tartoznak a hatóság feladatkörébe, miben kell magának a gyermekjóléti szolgálatnak segítenie.

1.2. Feltételek

Személyi feltételek

- 2 fő gyermekvédelmi felelős
- 1 fő szociális segítő (Gyermekjóléti Szolgálat alkalmazásában áll)

A kapcsolattartás formái:

- fogadóórák
- családlátogatás
- szülői értekezlet
- kötetlen beszélgetések
- óvodai rendezvények
- Gyermekjóléti Szolgálat által alkalmazott szociális segítő fogadóórája,
- a szociális segítő egyéni és csoportos prevenciós tevékenysége a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

Tárgyi feltételek:

- egészséges, nyugodt légkör biztosítása
- megfelelő eszközellátottság biztosítása
- anyagi eszközök (pályázatok és önkormányzati támogatással)
- ruhanemű vásárlása
- kirándulás, mozi, színházlátogatás
- térítési díj és hátralékok kifizetése (gyermekvédelmi támogatásból)

1.3. Az elért célok és feladatok mutatói:

Eredménynek tekintjük:

- Az óvodás gyermek és családja nem kerül nehezebb helyzetbe, mint az óvodába lépés pillanatában volt.
- Nevelő, fejlesztő munkánk során átértékelték a gyermekek a közös élmények örömeit, melyek segítettek az együttműködés, kapcsolatteremtés kialakítását a felnőttekkel és gyermekkel egyaránt.
- Minden gyermek önmagához képest fejlődik, jól érzi magát az óvodában,

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- Korának és fejlettségének megfelelően képessé válik a sikeres iskolakezdéshez.

1.4. A szociális segítő

Az óvodai szociális segítő intézményt érintő gyermekvédelmi feladatok ellátásában segítséget nyújt az, kinek **fő célkitűzései** a következők:

- A gyermekek, szülők, óvodapedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása
- Az elsődleges prevenciós programok működtetése
- Az észlelő- és jelzőrendszer működésének segítése
- Egységes szemléleten alapuló szociális segítségnyújtás megszervezése
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása lehetőségeik kihasználása érdekében

84.o.

Eszköztára:

- gyermekek megfigyelése csoportjukban, kizárólag az óvodapedagógus kérésére
- ismertterjesztések, beszélgetések szülőcsoportokkal az intézményvezetővel előre egyeztetett témában és időpontban, a vezető személyes részvételével
- együttműködés az óvodapedagógusokkal
- fogadónap, elérhetőség biztosítása a szülők számára
- gyermekvédelmi munka támogatása, egyéni tanácsadás óvodapedagógusoknak
- kérés esetén részvétel óvodai rendezvényeken

A gyermekvédelmi felelősök feladatai:

- 1) Év elején felmérés készítése csoportonként
- 2) Szociális juttatások megszervezése a törvényi előírások alapján
- 3) Igazolatlan hiányzások figyelemmel kísérése
- 4) Folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal
- 5) Családlátogatás (hosszan tartó hiányzás esetén, az SNI, HH/HHH-s gyermekek felkutatása ill. bármi probléma felmerülése esetén, ha a szülő nem tartja a kapcsolatot az óvodapedagógussal)
- 6) Kapcsolat a Családsegítő Központtal
- 7) Bántalmazás, családon belüli erőszak esetén segítségkérés
- 8) Tanév végi beszámoló elkészítése és kapcsolatfelvétel az általános iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével

2. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei intézményünkben

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

85.o.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet alapján **intézményünk vállalhatja:**

- kevert specifikus fejlődési zavarral (mozgás, figyelem, kognitív funkciók) küzdő gyermekek
- enyhén értelmi fogyatékos gyermekek
- beszéd fogyatékos gyermekek integrált nevelését, fejlesztését

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.

Cél:

- A gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.
- Nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődjön az alkalmazkodó képesség, az alkotóerő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

Feladatok:

- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök biztosítása.
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjainak, valamint az óvodai nevelési program tartalmi elemeinek összehangolása.
- A sérült gyermekek számára a megfelelő területeken történő fejlesztés megvalósulása.
- A napirend során a gyermeknek mindig csak annyi segítség adása, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésekor a túlterhelés elkerülése.
- Az elvárásoknak a gyermekek fejlődési üteméhez történő igazítása.

A fejlesztés irányelvei:

- A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
- A pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tevékenység team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósuljon meg.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, ill. kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

-

Az integrált nevelés során külön figyelmet fordítunk a következőkre:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését segítő, az eredményeket értékelő környezet kialakítása.
- A gyermek iránti elvárást sajátos nevelési igényének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.
- A gyermek terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, valamint személyiségjegyei befolyásolják.

86.o.

A fejlesztés megvalósítása:

- A habilitációs, rehabilitációs egyéni és csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák - pszichológiai, orvosi, terápiás együttműködéssel.
- A rehabilitációt ellátó szakember a sajátos nevelési igényű gyermek gyógypedagógiai rehabilitációjához egyéni fejlesztési tervet készít és egyéni fejlődési lapot vezet.

A habilitációs és rehabilitációs tevékenység céljai és feladatai:

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs - és rehabilitációs tevékenységeket meghatározó tényezők:

- A fogyatékoság típusa, súlyossága
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje
- a gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei
- képességei, kialakult készségei
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei
- családi háttere

Mindezek alapján a fejlesztés magában foglalja:

- a részképességek fejlesztését
- motoros képességek
- beszéd – és nyelvi képességek
- értelmi képességek fejlesztését.

Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti.

A gyógypedagógus feladatai:

- Segíti a gyógypedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- Javaslatot tesz gyógypedagógiai - specifikus módszerek, módszerkombinációk al-

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

kalmazására, az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására.

- Segítségnyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

87.o.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő óvodapedagógus feladatai:

- egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.
- A foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermekek fejlődésének elemzése alapján.
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Alkalmazkodik az eltérő viselkedésekhez.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatba.

Az óvodapedagógus rendelkezzen:

- Magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség).
- Az együttműködéshez szükséges kompetenciákkal.

↳ **SZEMÉLYI FELTÉTELEK:**

Fontos, hogy az intézményben legyenek speciális végzettségű óvodapedagógusok, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját.

Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- fejlesztőpedagógus
- nyelv- és beszédfejlesztő óvodapedagógus
- gyógypedagógus végzettséggel is rendelkező óvodapedagógus

↳ **TÁRGYI FELTÉTELEK:**

Az integráltan fejlesztett gyermekek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Meglévő eszközeink:

- nagyméretű logopédiai tükör
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Ayres, Wesco eszközök)
- finommotorika fejlesztését segítő eszközök

Az integrált nevelés során sikerkritériumnak tekinthető, ha a sérült gyermekek képessé válnak a közösségbe való beilleszkedésre, valamint az önmagukhoz mért fejlődésük kimutatható.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK SÉRÜLÉSSPECIFIKUS FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI, FELADATAI ÓVODAI NEVELÉS SORÁN:

2.1. Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése intézményünkben a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelése során valósul meg.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

A fejlesztés célja:

Megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladat:

A fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezetim keretek biztosítása.

A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

2.2. A beszéd-fogyatékos gyermek

A beszéd-fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémához társuló megismerési nehézségek és viselkedési zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
- a beszédértés és észlelés nehézsége
- kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség),
- a beszéd-szerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszéd-szervi működés gyengesége a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődése

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok:

- diszlexia,
- diszgráfia,
- diszkalkulia veszélyeztetettség,
- magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés célja:

- A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés során az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérésének segítése.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Feladat:

- Az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiák alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.
- Szülők folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlődéséről.

Kiemelt feladat:

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

89.o.

A gyermek fejlesztése gyógypedagógus, logopédus, nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus bevonásával, a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósul meg.

2.3. A kevert specifikus fejlődési zavarral (mozgás, figyelem, kognitív funkciók) küzdő gyermek

- A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés célja:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása
- A teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés és kialakulásának megelőzése.

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermekek fejlődése érdekében.
- A fejlesztés szakmai teamben történő megvalósítása, a szülők aktív bevonásával.
- Az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készség megalapozása.

Fejlesztési kompetenciák

Sérülés terület	Gyógypedagógus	Logopédus	Nyelv-és beszédfejlesztő óvodapedagógus	Fejlesztő pedagógus
Beszéd	x	x	x	
Értelmi	x			x
Pszichés	x			

90.o.

3. Tehetség gondozás

Óvodánk nevelőtestülete az elmúlt évek során nagy hangsúlyt fektetett a valamilyen képességbeli lemaradással küzdő gyermekek egyéni érési ütemének megfelelő felzárkóztatására. Miután kiépítettük a hátránykompenzáció rendszerét óvodánkban, figyelmünk az átlagosnál jobb képességű gyermekek felé fordult. Úgy gondoljuk, hogy minden kisgyermekben meg lehet és meg is kell találni azt a képességterületet, amiben ő ígéretes.

Mostanra nevelőtestületünk szemléletében kialakult az igény a kiemelkedő képességű gyermekekkel való külön foglalkozás iránt, ezért kialakítottuk intézményünkben a tehetségfejlesztés óvodai rendszerét.

A gyermekek szellemi, lelki, testi értékeit a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket nem formálhatjuk „saját képünkre és hasonlatosságunkra”, hanem önmaga kibontakoztatásában kell segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A mi feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyisson a keresztény értékek elfogadása felé.

A gyermek a jövő számára bontakozó élet, amely rengeteg lehetőséget rejt magában. Mi ezeket a lehetőségeket szeretnénk megtalálni minden kisgyermekünk számára a szárnyaláshoz. A lélek rejtett életerőinek megismerésével a gyermekben lappangó hajlamokat igyekszünk felkelteni és azok kibontakoztatását elősegíteni, támogatni.

Cél:

Az óvodás gyermekben rejlő többletek felfedezése, képességük kibontakoztatása és folyamatos fejlesztése.

- Tehetségígéretek felfedezése - támogató környezet megteremtése (szülők bevonásával) melyben a tehetségígéretek minél korábbi életkorban felfedezhetők.
- Tehetségígéretes gyermekek gondozása, fejlesztése váljon a mindennapok részévé. A fejlesztés két síkon történik:
  - ~ saját csoportban
  - ~ tehetséggondozó műhelyekben
- Folyamatos tehetséggondozás - tehetséggondozó rendszer kiépítése és működtetése

Feladatok:

- a kreatív gyermek felismerése
- a gyermek ösztönzése, motiválása

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- a tehetségigéretes gyermek szükségleteinek kielégítése (megismerési, alkotási, elfogadási)
- célzott képességfejlesztés egyéni bánásmód keretében
- tag érdeklődés kielégítése, tovább bővítése
- segítség a gyermeknek abban, hogy önmagára találjon
- szülők megnyerése, tájékoztatása

Speciális célok:

- a tehetségigéretes gyermek erős oldalának támogatása
- a tehetséggel összefüggő gyenge oldal fejlesztése
- elfogadó, támogató, személyiségfejlődést segítő légkör megteremtése
- lehetőség teremtése a pihenésre, relaxálódásra

91.o.

Legfőbb alapelv: **esélyteremtés elve**

→ Minden 5-7 éves gyermek számára a tehetséggondozás biztosítása

Megfelelő kínálat nyújtása, hogy a gyermekek az ismert legjobb képességeik alapján kerülhessenek be a tehetségműhelyekbe.

A tehetséggondozó tevékenység

Gazdagítás / dúsitás módszerének alkalmazása

- komplex személyiség-, készség-, képességfejlesztés (egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés)
- újdonság, változatosság biztosítása
- többletek adása (élmény, eszköz, tartalom)
- változatos módszerek alkalmazása

A tehetséggondozó műhely

A gyermekek itt komplex többlet ismeretet kapnak, emellett hangsúlyt kap a lemaradó területek fejlesztése is.

A gazdagító tevékenységek a hatékonyság érdekében kis létszámmal zajlanak (10 fő kb.).

Az 5-7 éves gyermekek több óvodai csoportból kerülnek beválogatásra.

Fontos a biztonságot nyújtó, támogató környezet.

A tehetséggondozó fejlesztés **módszere**: gazdagító projekt

A tehetséggondozás területei:

- ~ testi ügyesség, mozgás → "torna" műhely
- ~ tánc, harmonikus mozgás → "gyermektánc" műhely
- ~ kiváló rajzkészség → "kézműves" műhely

Tárgyi feltételek: speciális eszköztár, sok alapanyag, megfelelő hely biztosítása

Tehetséggondozás érintettjei: ~ gyermekek
~ nevelőtestület

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

~ intézményvezetés

~ tehetséggondozó műhely vezetők

A tehetségfejlesztő munka akkor igazán hatékony, ha egyaránt öröm a gyermek és a pedagógus számára. Az óvónő számára a "szárnyalás" lehetőségét adja, a gyermeki lélek számára pedig a csodák tárházát.

4. Etnikai, nemzetiségi, kisebbségi, migráns gyermekek nevelésével kapcsolatos feladataink

92.o.

Óvodánkban a cigány etnikumhoz tartozó gyermekek integrált nevelése valósul meg, migráns gyermek még nem fordult elő intézményünkben. Legfontosabb feladatunknak tekintjük a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtését, a másság elfogadását és elfogadtatását, és számukra képességeiknek megfelelő, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosítani számukra.

Cél:

Az intézményes óvodai nevelésben résztvevő gyermekek – köztük a roma, migráns gyermekek – olyan nevelésben-oktatásban részesüljenek, mely lehetővé teszi számukra az optimális személyiségfejlődést, élményt nyújtó, értékközvetítő, együtt érző, segítő pedagógia megvalósítása esélyegyenlőség biztosításával.

Feladatok:

- A roma családokhoz az érzelmi megközelítés.
- A gyermekek fejlesztéséhez a szükséges szakemberek biztosítása.
- Az etnikai és migráns gyermekek kultúrájának megismerése.
- A szülők részéről a társadalmi normák elfogadtatása.
- Fontos, hogy ezek a gyermekek az óvodában jól érezzék magukat, tehetségüket segítsük kibontakozni (zene, mese-vers, kézügyesség) és hiányosságait pótolni..
- Az egész személyiség fejlesztése a szomatikus és pszichés sajátosságok figyelembevételével, hogy a gyermekek elérjék a koruknak megfelelő fejlettségi szintet, egészséges iskolaérett személyiség váljon belőlük.

A feladatok sokrétűek a beövodáztatástól az egyéni problémákon át az óvodás kor végéig. Jelenleg az óvodában a roma gyermekek aránya az összlétszám 20%-a.

Tanév végén a Polgármesteri Hivataltól megkapjuk az óvodáskorúak névsorát. Ezek után az óvónők és a gyermekvédelmi felelős a családlátogatás alkalmával tájékoztatják a leendő óvodás szüleit az óvodai élet folyamatáról és hangsúlyozzák ennek fontosságát az iskolaiba történő beilleszkedéshez szükséges fejlettségi szint eléréséhez..

Arra törekszünk, hogy minden gyermek, főleg a fokozottan rászoruló kerüljön az óvodába.

Vannak olyan gyermekek is, akik csak tanköteles korban, 5 évesen kerülnek be az óvodába. Azt tapasztaltuk, hogy egy év nem elegendő ezeknél a gyermekeknél az iskolaérettség eléréséhez szükséges képességek, készségek, ismeretek elsajátítására.

A hátrányosságot kiváltó szociális okok egy részén tudunk ugyan enyhíteni, de azokat megszüntetni nem tudjuk.

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Veszélyeztetettség esetén nagy gondot fordítunk arra, hogy a megfelelő partnerek bevonásával lehetőségeinkhez képest segítsük óvni a gyermekek egészséges személyiségfejlődését.

Fontos, hogy - mint minden óvodás gyermek - az óvodában ők is jól érezzék magukat, tehetségüket segítsük kibontakozni (zene, mese-vers, kézügyesség).

Alapvető feladatunk a kisgyermek szocializálódásának elősegítése, az óvodai szokásrend elfogadtatása. Meg kell ismertetnünk velük az egészséges életmóddal kapcsolatos szokásokat, a gondozási teendőket.

93.o.

Óvodánkban az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrációja maximálisan megvalósul. Ezeknél a gyermekeknél gyakran előfordul az érzelmi labilitás, kommunikációs zavarok, képességbeli lemaradások, szokás és szabálytudat kialakulásának hiánya, némelyeknél beszédhiba.

Célunk, hogy önmagukhoz, saját képességeikhez, adottságaikhoz viszonyítva harmonikusan fejlődjenek, és lehetőleg óvodáskor végére elérjék a koruknak megfelelő fejlettségi szintet, egészséges iskolaérett személyiség váljon belőlük.

Mindezek érdekében szakítunk időt a szülők gondjainak meghallgatására, mert így jutunk a gyermekeket ért probléma feltárásához. Empátiás készségünkkel bizalmat, rokonszenvet ébresztünk a szülőkben.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek otthoni körülményeit és rendszeresen kimegyünk családlátogatásra is, mivel azt tapasztaljuk, hogy a szülők nem vesznek részt a szülői értekezleteken. A napi kapcsolattartás sem elhanyagolható néhány esetben. Sok gondot jelent, hogy a gyermekek nem rendszeresen járnak óvodába, sok az indokolatlan hiányzás lemaradáshoz vezethet.

X. PROGRAMUNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

- a gyermekek fejlődésének nyomon követése -

A program sikerkritériumát „**A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén**” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje és az óvoda nevelési céljának megfelelő munka.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben az óvoda határozza meg – a gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek ismeretében –, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

Az **iskolába lépés** elsődleges **feltétele** a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabillá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos vevés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az értelmileg egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri, és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmet; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

95.o.

- c) Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektaraival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
  - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet

A programhoz a következő szakmai **dokumentumok** vezetését végezzük, melyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést és az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint elérésének megállapítását:

1) Csoportnapló

A csoport előrehaladásának tervezését és a megvalósulás értékelését tartalmazó intézményi dokumentum.

Tartalmazza:

- a csoport nevét, életkori megoszlását
  - óvodapedagógusok, dajka nevét, munkarendjét
  - a csoportba járó gyermekek névsorát, jeleit
  - a gyermekcsoport összetételét
  - a KIR listában szereplő adatokat
  - a csoport tanköteles korú gyermekeinek névsorát
  - a nevelési év során távozó és érkező gyermekeket
  - a gyermekek felvételéről szóló határozatok nyilvántartását
  - gyermekvédelmi adatokat, speciális fejlesztést igénylő gyermekek adatait
  - a tehetséggondozást
  - a felzárkóztatást
  - a hetirendet
  - a napirendet
  - a feladatrendszer tervezését, szervezését, értékelését
    - egészséges életmódra nevelés
    - közösségi nevelés
    - értelmi nevelés
    - közösségi események és ideje
  - projekt terveket (heti ciklusban)
  - beszoktatási tervet
- } féléves ciklusban

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

- óvó-védő intézkedéseket
- szülői nyilatkozatokat
- szülők telefonszámát
- szülői értekezletek nyilvántartását
- családlátogatásokat
- ellenőrző látogatásokat a csoportban
- szakértői vélemények nyilvántartását
- udvari játékok tervezését
- éves nevelőmunka tervezését
- éves nevelőmunka értékelését
- csoportos mérési táblázatokat (szociometria, dominancia vizsgálat)
- feljegyzéseket a csoport életéről

96.o.

2) A gyermekek komplex személyiség-fejlettség megfigyelését és egyéni fejlesztését rögzítő dokumentuma

Tervezési időkerete:

- anamnézis felvétele óvodába járás előtt
- a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája beszoktatás végére
- az egyéni fejlesztési tervek elkészítése, s azok értékelése félévenként történik.

Tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét
- az óvodapedagógusok megfigyeléseit személyiségterületenként a gyermekek fejlődési mutatóival kapcsolatban
- az óvodapedagógus – a pedagógiai programunkban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos – egyéb megfigyeléseit
- a gyermekek képességének diagnosztikáját és a fejlesztési elképzeléseket (a differenciált nevelés irányának megjelölésével)
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Tv. szellemében a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének dokumentumait (a szakértői bizottság vizsgálatának megállapításait, a fejlesztést végző szakember javaslatait és a csoportban megvalósuló fejlesztés terveit)
- a tehetségigérek azonosításához szükséges szempontokat, tulajdonságokat (* jelöléssel személyiségterületenként)
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

JOGSZABÁLYI HÁTTER

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, melyet a 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított, **az Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt**, annak módosításait, a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és a fenntartói közoktatási koncepció irányelveit.

97.o.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények

- 2019. évi LXX. törvény a Közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai (legutóbbi: 2017. évi XCV. törvény)
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházzól
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest, 1985.)

Rendeletek

- 32/1997. (XI.5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet és a 18/2002. (IX.29.) OM rendeletről, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 23/1997. (VI.4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X.29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz normáról
- 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

*a Szent Anna Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja***A katolikus óvodai nevelési programot meghatározó egyházi dokumentumok**

- Biblia (Szent István Társulat, Budapest, 1973.)
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai: Gaudium et spes, Gravissimum educationis momentum, Dei Verbum, Lumen gentium
- A katolikus iskola c. dokumentum (Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma, 1977.)
- Codex Iuris Canonici: A katolikus nevelés; Az iskolák c. fejezetek (793-806. kánon)
A katolikus egyházi dokumentumok nevelésre vonatkozó részei

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- 1) Az óvodai nevelés alapprogramja
- 2) Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve
- 3) Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 4) Segédanyag a katolikus óvodák helyi nevelési programjához (írták: Farkasné Egyed Zsuzsanna, Grolyóné Szabó Éva, Mészáros Istvánné, Szerepi Imréné) Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet Budapest, 2010.
- 5) Néphagyományőrző Óvodai Program (írták: Faust Dezsőné, dr. Váginé Farkas Ildikó, Zadravec Teréz; szerk.: Faust Dezsőné) Gödöllő, 1998.
- 6) Útmutató a néphagyományőrző óvodai program megvalósításához (írták: dr. Bucherna Nádorné, Faust Dezsőné, Fledrichné Rozgonyi Krisztina, dr. Váginé Farkas Ildikó, Zadravec Teréz) Gödöllő, 1999.
- 7) Nagy Jenőné: Óvodatükör (Óvodai intézmények szakmai munkájának elemzése, értékelése) „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” sorozat 4. száma Szolnok 2001.
- 8) Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból (Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív program, Útmutató a program megvalósításához) „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” sorozat 2. száma 2., módosított kiadás Szolnok 2002.
- 9) A Szent Anna Katolikus Óvoda Helyi Nevelési Programja (1. változat) – a miskolci Mozgásműveltség Fejlesztő Óvodai Nevelési Program Adaptációja, Kunszentmárton, 2011.
- 10) Segédanyag a katolikus óvodák nevelési programjához (készítették: Farkasné Egyed Zsuzsanna, Grolyóné Szabó Éva, Mészáros Istvánné, Szerepi Imréné) KPSZTI, 2004.

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK FEJLESZTÉSÉNEK TERVE 2019-2023-ig

Intézményünk rendelkezik a kötelező (minimális) nevelőmunkát segítő játékokkal és egyéb eszközökkel az elhasználódásnak és a követelményeknek megfelelően bővítjük.

Eszközök,felszerelések	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Játékok, játékeszközök				
- szerepjátékok	X		X	
- építő- konstruáló játékok	X	X		
- szabályjátékok	X		X	
- dramatizálás és bábozás	X			X
- barkácsolás		X		
- gyakorló játékok	X		X	

100

Tevékenységeket segítő eszközök	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
- mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	X		X	
- udvari szabad játékot segítő eszközök		X		X
- zenei tevékenységhez szükséges eszközök			X	
- az anyanyelv fejlesztésének, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei				X
- vizuális tevékenységet segítő eszközök	X			
- környezet megismerését segítő eszközök		X		
- Matematikai tapasztalat szerzést segítő eszközök				X
- Mese,vers tevékenység eszközei	X		X	
- munka jellegű tevékenységek eszközei			X	
- A fejlesztő szobába egyéni képességfejlesztő eszközök		X		

A nevelőmunkát segítő technikai eszközök	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
- DVD lejátszó	X			
- magnetofon			X	
- vetítővászon				X
- laptop			X	
- digitális fényképezőgép		X		
- videó kamera			X	

A csoportok játékkészletének vásárlását eszközbővítést a csoportban dolgozó óvodapedagógusok alapítványok elnökei és az óvodavezető valósítja meg, a meghatározott keretösszeg alapján és figyelembe veszik a már meglévő eszközök mennyiségét, állapotát és a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje:

2019. szeptember 1-jétől visszavonásig

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

101

- Jogszályváltozás
- Nevelőtestületi döntés

A pedagógiai program nyilvánossága:

- Minden csoportban megtalálható
- Egy példány az óvodavezető irodájában
- Az óvoda honlapján (www.szentannaovoda.hu)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot és annak módosításait **készítette**:

Varga Edit intézményvezető helyettes

A pedagógiai programot **véleményezte** az intézmény Szülői munkaközössége nevében:

102

..... dátum: 2019. szeptember 28.

szülői szervezet képviselője

A pedagógiai programot **elfogadta** a kunszentmártoni Szent Anna Katolikus Óvoda nevelőtestülete, mely döntést hitelesíti:

..... dátum: 2019. szeptember 11.

a nevelőtestület nevében

Kunszentmárton, 2019. szeptember 11.

.....
intézményvezető

